

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODružnice:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštnem Cerkvenem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

GRŠKA KRIZA ŠE VEDNO NI REŠENA

**Vsa prizadevanja predsednika republike so ostala do sedaj brez-
uspešna — Venizelos odklonil mandat za sestavo vlade — Nasprot-
stva med generali**

Atene, 25. maja. Državni predsednik Zaimis, ki si prizadeva, da bi odstranil vladno krizo, s sestavo republikanske koncentracije, je skušal pregovoriti odstojivšega ministrskega predsednika Venizelosa, da bi vstopil v novo vladno. Venizelos je to odklonil in izjavil, da se namerava končno javno umakniti iz političnega življenja, pač pa bo člane svoje stranke pooblastil za sodelovanje v novi vladi. V primeru, da ne bo prišlo do republikanske koncentracije, računajo v političnih krogih s tem, da bo Papastasiu prevzel ministrsko predsedstvo in tudi zunanje ministrstvo. Ker govori, da se Pangalos pripravlja za prevzem državne oblasti, nočejo utihniti, so

dala vojaška oblastva z vojaštvom zase-
stili vse strateške točke prestolnice.
Atene, 25. maja. AA. Včeraj ponov-
ljeni napori predsednika republike, da
bi v novo vladno pritegnil vodjo monar-
histične stranke na Grškem Kaldarisa,
so ostali brez uspeha. Zato je kriza
vlade prešla v drugo fazo. Predsednik
republike si sedaj prizadeva, da bi se-
stavil novo vladno s sodelovanjem šir-
ših republikanskih voditeljev in sicer
Papastasiu, Zavicijanosu, Kafandari-
su in generalu Kondilisu. Odlučitev o
tej kombinaciji bo padla danes.
Monarhisti so dokazali, da odkla-
njajo vsako sodelovanje z republikan-
skimi strankami. Zanimivo je, da je ge-

neral Kondilis izjavil, da bi bil pripravljen
vstopiti v vladno, v kateri bi bili
tudi monarhisti zastopani, toda pod po-
gostom, da se najprvo aretirajo general
Pangalos in njegovi vodilni pristaši, ki
ogražajo red in mir v Grčiji.
Atene, 25. maja. Na svojem potova-
nju v Rim sta se turška ministra Tev-
fik Ruđi bej in Ismet paša za več ur
ustavila tukaj, da bi obiskala lahko obo-
lelega bivšega ministrskega predsednika
Venizelosa. Polurnemu razgovoru je pri-
sostvoval tudi zunanji minister zadnje
Venizelosove vlade Mihailokopulos. Dr-
žavniki so kratko razpravljali o vseh
vprašanjih, ki zadevajo obe državi.

Teden narodne sloge na Češkoslovaškem

Lep vzgled češkoslovaških kulturnih in nacionalnih organizacij

Praga, 25. maja. Cela vrsta najodličnej-
ših kulturnih in nacionalnih organizacij
je pokrenila akcijo za povzdigo nacional-
ne sloge, ki je zlasti potrebna v sedanjih
težkih časih, ko pretresajo svet gospodar-
ske in finančne težkoče in politični pre-
vrti. V dneh od 22. do 29. maja so prire-
dile takozvani teden narodnega sodelova-
nja. V skupnem proglasu naglašajo te or-
ganizacije, da se v sedanjih časih splošne
gospodarske depresije čisto pojavlja se-
bičnost in poedinci zasledujejo svoje ose-
bne interese brez ozira na koristi celote.
Proti takim ljudem je treba organizirati
sistematično borbo in zaradi tega pozivajo
prebivalstvo, naj povsod pobija tako ko-
ristolovstvo, obenem pa naj vsakdo po-

misli na one, ki trpe pomanjkanje. Nihče
naj ne čaka, da bo začel s to akcijo kdo
drugi, naglašajo proklamacija, vsak naj za-
čne v svojem delokrogu. Bogataš ne bo
štedil brez potrebe, ker se dobro zaveda,
da samo promet blaga omogoča normalno
delo tovarnam in s tem kruh in zaslužek
tisotnim delavcem. Tudi ne bo skrival
denarja doma, ker se zaveda, da prihran-
jeni denar prinaša dobiček in koristi sa-
mo tedaj, če cirkulira v narodnem gospo-
darstvu. V teku tega tedna morajo vsi, ki
se zavedajo, kako važna je narodna sloga
baš v teh časih, delati z vsemi sredstvi
na to, da pride med vsemi sloji naroda do
najtesnejšega sodelovanja.

Pompozna proslava obletnice vojne napo- vedi v Italiji

Ob navzočnosti kralja, vlade in drugih najvišjih dostojanstvenikov so
slavili vstop Italije v vojno

Rim, 25. maja. Sedemnajsto obletni-
co italijanske vojne napovedi Avstriji
so včeraj po vsej Italiji proslavili kot
narodni praznik. Organizacije bivših bo-
jevnikov so organizirale obhode ter se
na grobovih padlih vojakov spominjali
svojih tovarišev. V Rimu je bila na gro-
bu neznanega vojaka izmenjana straža,
ki so jo dosedaj opravljali karabinerji,
dočim jo bo sedaj vršila pehota. Ta ve-

ličastna ceremonija na Piazza Venezia
se je vršila ob navzočnosti kralja, pre-
stolonaslednika in ostalih princev savoj-
ske hiše. Nad trgov so krožila letala,
dočim so istočasno izpustili množice go-
lobov pismoš. Bivši grenadirji so ime-
li svoj nacionalni kongres in so potem v
impozantnem številu defilirali pred
Mussolinijem.

Senzacionalna tatvina v Nici

Iz blagajne Kazina je izginilo 1,700.000 frankov — Nihče
ne ve, kdaj in kako je bila tatvina izvršena

Nica, 25. maja. V igralnici Juan-les-
Pins je bila včeraj izvršena pod zelo ta-
jinstvenimi okoliščinami ogromna tatvi-
na. Iz blagajne Kazina je izginilo 200
tisoč frankov v bankovcih in glavni do-
biček španske loterije v znesku 1.5 mili-
jona francoskih frankov. Najboljši kri-
minalisti, ki jih je direktorja telegrafično
pозvala iz Pariza in drugih policijskih
centrov, niso mogli ugotoviti niti naj-
manjšega sledu, kdo bi tatvino izvršil,
niti kako je bila izvršena. Blagajna je
popolnoma nepoškodovana, ključne pa

shranjuje osebno ravnatelj podjetja, ki
zatrjuje, da ključev ni niti za minuto
dal od sebe. Tudi blagajnik in knjigo-
vodja ne moreta dati nikakega pojasni-
la. Včeraj popoldne je bil denar še na
svojem mestu, zvečer pa so pri pregledu
blagajne ugotovili, da je izginil. Ravnatelj
in blagajnik podjetja sta podala
demisijo. Vest o tatvini so skušali dr-
žati v tajnosti, vendar pa se je med go-
sti izvedelo za to tatvino ter je vest na-
ravno vzbudila ogromno senzacijo.

Francoski list za revizijo mirovnih pogodb

Paris, 24. maja. Levičarsko meščanski li-
st Volonté se v uvodnem članku bavi z re-
vizijo mirovnih pogodb in naglašuje, da mora
biti to ena prvih nalog nove francoske zbor-
nice. V reviziji mirovnih pogodb vidi list
zadnji izhod iz sedanjega kritičnega gospo-
darskega in političnega položaja.

Revolucija v meteorologiji

Učenjaki so v zadnjem času ugotovi-
li, da solnce ne greje vsakega dne ena-
ko in sicer ne samo zaradi kroženja zem-
lje okoli njega, temveč zato, ker njegovi
žarki niso vsakega dne enako intenzivni
topli. Ako solnce oddaja manj to-
pote kakor običajno, jo zemlja tudi
manj občuti, v sled česar se izpremembe
tudi vetrovi. Znani meteorološki stro-
kovnjak dr. Charles A. Abbot, ki beleži
vsak dan podatke o vremenu, je izjavil
pred dnevi, da bo v skorajšnji bodočnosti
mogoče proučevati solnčno toploto v
naprej in za par dni prej napovedati
vreme. Proučevanje solnčnih žarkov bo-
do vršili učenjaki po vsem svetu. Dr.
Abbot trdi, da se na našem planetu me-
nja v toliko vreme, v kolikor se izpre-
minja jakost solnčnih žarkov. Nadalje
trdi, da je izprememba solnčnih žarkov
skoraj redna in uravnotežena, zaradi
česar bo mogoče skoraj točno napovedo-
vati vreme celo za več mesecev naprej.
Prav tako bo mogoče povsem točno za
več let v naprej ugotoviti, kako se bo
razvijala solnčna toplota. To bi bilo ne-
mogoče, če bi solnce ne menjalo redno
intenzivnosti svojih žarkov. Navadna
peč oddaja toploto in greje stanovanje
in po toploti peči lahko tudi vsakdo pre-
sodi, kako bo soba segreta. Prav tako
bodo mogli v bodoče učenjaki na podla-

gi točnega poznanja jakosti solnčnih
žarkov ugotoviti toploto na zemlji in s
tem seveda tudi, kakšno bo vreme. Iz-
premembe v intenzivnosti niso povsem
enake, nekatere se pojavljajo redno po
68 mesecih, druge po 45, 25, 11 in 8 me-
sasih. Od vseh teh izprememb je odvisna
toplota naše zemlje. Pojavljajo se še
mnoge druge izpremembe, ki pa še niso
povsem točno ugotovljene, kadar pa bo-
do tudi te proučene, potem ne bo več
težko že za mesece v naprej točno ozna-
čiti toploto naše zemlje, vremensko sta-
nje, pa tudi smer vetrov.

Zobozdravnik

Dr. Josip Tavčar

specijalist za zobne in ustne
bolezni

Gledališka ul. 4. Tel. 3393

ordinira čez poletje

od 7. junija do 5. popoldne.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2273.17 — 2284.53,
Berlin 1329.02 — 1339.82, Bruselj 787.07 —
791.01, Curih 1097.36 — 1102.85, London
206.89 — 208.49, Newyork (čeki) 5593.63 —
5621.89, Pariz 221.66 — 222.78, Praga
166.56 — 167.42, Trst 287.85 — 290.25.

INOZEMSKA BORZA.

Curih. Beograd 9.05, Pariz 20.20, Lon-
don 18.8450, Newyork 511.75, Bruselj 71.65,
Milan 26.2750, Madrid 42.20, Amsterdam
207.20, Berlin 121.20, Sofija 3.70, Praga
15.18, Varšava 57.40, Bukarešta 3.06.

Nov kurz v Mandžuriji

Koncentracija japonskih čet vzdolž sovjetske meje —
Vznemirjenje v diplomatskih krogih

Harbin, 25. maja. Novi ekstremno
nacionalistični kurz na Japonskem se je
najprvo pokazal v Mandžuriji. Znano je,
da so vojaški krogi ob priliki reševanja
vladne krize zahtevali sestavo vlade, ki
bo energično razčistila mandžursko
vprašanje. Vse kaže, da bo tej zahtevi
vojaških krogov ugodeno. Vrhovni po-
veljnik japonskih čet v Mandžuriji ge-
neral Hontjo je premedil svoj glavni
stan iz južne Mandžurije v Harbin. Ob-
enem so bili izdani tudi razni drugi

ukrepi, ki kažejo, da so se Japonci od-
ločili razčistiti mandžursko vprašanje do
konca. Pričela se je velika koncentracija
japonskih čet vzdolž mandžurske sovjetske
meje, a vsak dan prihajajo še novi
transporti čet. V diplomatskih krogih
so vzbudili ti ukrepi japonske vlade res-
no vznemirjenje ter ne izključujejo
možnosti, da bo prišlo med Japonsko in
Sovjetsko Rusijo v najkrajšem času do
oboroženega konflikta.

Borba proti gospodarski krizi v ČSR

Vlada je pripravila celo vrsto zakonov, o katerih bo razpravljala parla-
ment še pred sokolskimi dnevi

Praga, 25. maja. Ker bo v dneh vse-
sokolskega zleta zastalo tudi politično
delo, si češkoslovaška vlada sedaj pri-
zadeva, da se pred sokolskimi dnevi re-
ši važne probleme, ki so na dnevnem
redu, zlasti pa, da spravi pod streho za-
kone, ki so v zvezi z borbo proti gospo-
darski krizi. Organ češkoslovaškega mi-
nistrskega predsednika »Venkov« opo-
zarja na to, da morajo politične stran-
ke baš sedaj pokazati svojo zrelost, ko
gre za vprašanja dalekosežne važnosti,
od kojih rešitve pričakuje prebivalstvo
in država olajšanja sedanje gospodar-
ske stiske.

Češkoslovaški parlament bo v zvezi
s temi predlogi že te dni razpravljajl
o prepovedi otvarjanja novih sladkornih
tovarn. Najvažnejši pa je sistem zakon-
skih predlogov, ki se nanašajo na fi-
nančni program vlade. Na nedavnih
konferencah je bil dosežen sporazum
med vladnimi skupinami o vseh važnej-

ših problemih. Poseben sporazum se na-
naša tudi na ureditev stanovanjskega
vprašanja. Na Češkoslovaškem imajo še
vedno stanovanjsko zaščito. Med vlad-
nimi strankami je bil sedaj dosežen spo-
razum, da se bo ta stanovanjska za-
ščita polagoma likvidirala s tem, da se
bodo posamezne zakonske določbe od le-
ta do leta omilile. Istočasno pripravlja
vlada poseben zakon o pospeševanju
gradnje stanovanjskih hiš. V to svrhu
bo vlada zagotovila večje kredite po naj-
nižji obrestni meri. Finančni program
vlade predvideva tudi cene kredite za
poljedelce in posebno kreditno akcijo za
obrtnike, ki se morajo, kakor v drugih
državah, tudi v ČSR boriti z velikimi
težkočami, ki jih povzročajo splošna go-
spodarska kriza. Paralelno s plenumom
parlamenta zasedajo tudi parlamentar-
ne komisije. Ustavno-pravna komisija
razpravlja sedaj o zakonu za zaščito ča-
sti in o novem tiskovnem zakonu.

Program čsl. finančnega ministra

Z radikalnimi ukrepi za štednjo in nadaljnjim povišanjem davkov hoče
ohraniti proračunsko ravnotežje

Praga, 25. maja. V zvezi s finančnim
programom vlade, je sestavil finančni mi-
nister v svrhu kritja predvidenih poveča-
nih izdatkov obširen predlog, ki predvide-
va med drugim povišanje davka na dohod-
ke nad 100.000 kron letno. Dosedaj je zna-
šal davek na dohodke te vrste 30 odstot-
kov, po tem predlogu pa bi se povišal na
60 odstotkov. Razen tega predvideva pred-
log finančnega ministra razne ukrepe za

štednjo, da bi se doseglo proračunsko ra-
vnotežje. Med drugim predlaga finančni
minister, da se znižajo prejemki onih dr-
žavnih upokojencev, ki živijo v inozemstvu,
za 20 odstotkov. V svrhu omiljenja brez-
poselnosti državni upokojenci ne smejo za-
sesti privatnih služb. Upokojenec, ki bi še
nadalje ostal v privatni službi ne glede na
to, koliko mu ta služba donša, bi izgubil
pravico do pokojnine.

Dunajski hitlerjevci se uveljavljajo

Prva seja dunajskega deželnega zbora je potekla v znamenju krava-
lov in izgrediv dunajskih hitlerjevcev

Dunaj, 25. maja. Včeraj se je konstitu-
iral novo izvoljeni dunajski deželni zbor.
Že prva seja je pokazala, koliko pridobit-
ev predstavlja izvolitev peščice narodnih
socialistov. 15 narodno-socialističnih dežel-
nozborskih poslancev je povzročalo na
včerajšnji seji tak hrup in trušč, da se je
deželni zbor jedva mogel konstituirati. Za
predsednika je bil izvoljen socialni demo-
krat dr. Danneberg. Njegovega nagovora
v splošnem hrupu in prerekanju sploh ni

bilo slišati. Nemir je trajal ves čas zase-
danja. Hackenkreutzlerji so začeli prepe-
vati Hitlerjevo »himno« in kričati na no-
voizvoljenega predsednika dr. Danneberga
vse mogoče žaljivke. Na novinarskih klo-
peh so se zasedali posebni Hitlerjevci agi-
tatorji, ki so prišli iz Nemčije, ter povzo-
čili mnogo nemira in se končno sprli tudi
z občinstvom. Občinstvo je pričelo kričati
nanje: »Če hočete razgrajati, pojdite v
Nemčijo!« Končno jih je straža odstranila

Italijanski minister v Sofiji

Sofija, 25. maja. AA. Bolgarska
agencija poroča: Italijanski minister za
poljedelstvo Acerbo, ki je prišel v bol-
garsko prestolnico, da poseti bolgarsko
vlado in da pri tej priliki prouči gospo-
darske razmere na Bolgarskem, bo imel
v Sofiji predavanje o poljedelstvu v Ita-
liji.

Tudi Angleži štedijo

London, 25. maja. Vlada namerava
predložiti zbornici nov zakon o štednji. S
predlaganimi ukrepi bi se prihranilo 100
milijonov funtov. Predlog predvideva
predvsem znatno znižanje socialnih iz-
datkov, zlasti pa podpor za brezposelne.
Tudi pokojnine in izdatki prosvetnega re-
sora naj bi se znižali. Liberalni ministri
so se izjavili proti temu predlogu.

Podunavski problem

Zeneva, 25. maja. AA. Na podlagi re-
solucije sveta Društva narodov z dne 21.
maja t. l. je predsednik finančnega odbo-
ra odredil delegacijo petih članov, ki bo
s sedmimi strokovnjaki vlad proučila fi-
nančni položaj podunavskih držav in po-
tem predložila svetu Društva narodov
svoje predloge.

Iz ljubljanske občinske uprave

Kakor izveemo, je član občinskega sve-
ta mesta Ljubljane Fran Orehek podal
ostavko na svoje mesto.

Pospeševanje tujskega prometa in mestni nasadi

O Beogradu smo že povedali, da nismo mogli ugotoviti števila, koliko mestna občina žrtvuje za pospeševanje tujskega prometa, vendar pa sta v Beogradu to breme prevzela predvsem država in »Putnik«. Kakor v Beogradu tako tudi v Zagrebu opravlja posle za tujsko-prometno propagando »Putnik«, a Sarajevo ima v svojem proračunu že prav znatno postavko za pospeševanje tujskega prometa. Sicer malo čujemo o Sarajevu, vendar pa sarajevska mestna občina med vsemi jugoslovenskimi mesti izda največ za ta namen.

Ljubljana, ki ima vse pogoje za uspešen razvoj tujskega prometa in ki je tudi že v najkrepkejšem zagonu, da postane jugoslovenski Salzburg, pa navzlic temu žrtvuje za pospeševanje tujskega prometa manj kakor Sarajevo. Ko je 1. 1929 Sarajevo dalo za propagandne namene 60.000 Din, je izdala Ljubljana samo 34.948 Din, l. 1930 izkazuje 100.000 Din izdatkov za tujski promet, Ljubljana pa nekaj več, namreč 102.610 Din, vendar jo je pa tudi tega leta Sarajevo preseglo, ker je dalo več podpor raznim propagandnim društvom. Lani je Sarajevo dalo za pospeševanje tujskega prometa 115.000 Din, Ljubljana pa samo 100.000 Din, ki je z njimi financirala tudi svojo lepo razstavo na razstavi mest in pa tujsko-prometno razstavo na velesejmi, razen tega je pa iz te postavke krila tudi stroške za kraljev teden ob odkritju spomenika kralju Petru. V letošnjem proračunu je tudi Sarajevo moralo znižati te izdatke na 100.000 Din, Ljubljana pa na 80.000 Din, vendar pa je Ljubljana izdala s tem denarjem 15.000 prospektov, aranžirala razstavo na velesejmi v Zagrebu in se pripravila tudi za enako razstavo v Beogradu. Seveda pošilja na te razstave predvsem le stvari, ki so ji ostale od lanske razstave na velesejmi. Peleg teh vsot je Ljubljana v letih 1928 do 1930 dala tudi 23.500 Din podpor raznim ustanovam, ki delajo za propagando, a Sarajevo je dalo podobnim društvom, predvsem pa »Putniku« v teh letih prav visoko vsoto 83.500 Din. Tako Sarajevo kakor Ljubljana zaposlujeta pri tem delu po enega jurista in enega pisarniškega uradnika, vodi pa v Ljubljani vse delo mestni Tujskoprometni svet. Da Ljubljana v propagandi za tujski promet, ki od njega upravičeno pričakujemo, da nas reši iz gospodarske krize in pripelje do novega blaginje, žrtvuje manj od Sarajeva, je dokaz, da propaganda za tujski promet pri nas še ni dosti popularna. Čeprav vsak praznik hiti polovica Ljubljančanov v prekrasno okolico in v planinski paradiž, vendar se naše prebivalstvo še ne zaveda za Ljubljano življenjsko važnega pomena tujskega prometa. Sicer smo silno mnogo storili v tem pogledu in smo prav zelo modernizirali mesto ter poskrbeli za tuje s prvovrstnimi hoteli in odličnimi restavracijami, vendar pa še nismo našli onih atrakcij, ki bi tuje na Ljubljano privlekle. Doselej smo največ storili na higienem polju, ko smo osnažili naše restavracije, kavarnne in gostilne, za kar ima v Ljub-

ljani največje zasluge mestni fizikar, o katerem lahko trdimo, da bi bila vsa dežela prav srečna, če bi svoje uvidenosti, a resolutno in odločno delovanje razširil na vso banovino, zlasti pa na gorensko stran. Če smo že toliko povedali, moramo z besedo popolnoma na dan in opozoriti naše higijenske referente po deželi na njihovo dolžnost! Moč imajo v svojih rokah, da bi vsaj po najboljših gostilnah naših vasi in mest na Gorenjskem lahko imeli takoj vsaj čedna stranišča, ki so sedaj največja sramota naše dežele.

Navzlic temu, da mestna občina žrtvuje v primeru z važnostjo tujskega prometa zanj le malenkostno vsoto, pa Ljubljana stori silno mnogo za svojo propagando. Najmanj en milijon dinarjev namreč izda za reklamo velesejem, a ta reklama je v prvi vrsti v korist Ljubljane. Po vsem svetu in v pridobitnih krogih vseh dežel so razširjeni prospekti ljubljanskega velesejma s propagandnimi opisi in dobriimi slikami Ljubljane, naših letovišč in krajev ter planin, ki prihajajo v poštev za tujski promet. Velesejem je glavni faktor, ki je tuje seznanja z našimi kraji in ki je napolnil naša letovišča, planine in vasi s tuji.

Tretji faktor, ki ima ogromne zasluge za tujsko prometno propagando, so pa dela alpinskih pisateljev, predvsem pa obe knjigi našega slavnega pisatelja dr. Kugyja. Naši fotoamaterji so raznim alpinističnim predavateljem poslali neteto fotografij in diapozitivov v inozemstvo, ki z največjim uspehom vabijo tuje, ki nam. Velesejem in posebno TK Skala, SPD in seveda Tujskoprometna zveza ter »Putnik« imajo torej največje zasluge, da tuji pridejo k nam — dosejajo imajo pa Ljubljanski mestni fizikar, ljubljanski velesejem s pridobitvijo raznih razstav in pa mala olepševalna društva po deželi ter redki podjetni hoteli — v prvi vrsti seveda Kenda na Bledu — še važnejšo zaslugo, da skušajo tuje v naših krajih tudi obdržati. To vprašanje je tudi za Ljubljano tako važno, da morata naš banovinski in mestni tujsko prometni svet resiti predvsem to svojo nalogo, ki je vitalnega pomena za vso banovino.

Se večjo razliko, kakor med Sarajevom in Ljubljano, pa opažamo med Splitom in Sušakom na eni strani ter med našimi mesti in kraji, ki se s ponosom in prav glasno ter s povdankom sama sebe vedno imenujejo za prvobornike za napredek tujskega prometa. Split je lani za tujski promet dal 60.000 Din, razen tega pa daje letno Putniku 50.000 Din podpore in je drugim organizacijam izdal 210.000 Din podpor. Sušak je prišel l. 1929 z 20.000, pomnožil to vsoto l. 1930 na 30.000, a lani je teh 30.000 kar podvojil na 60.000, poleg tega pa vsako leto da »Putniku« še 40.000 Din, tako da to malo mestce žrtvuje za tujsko prometno propagando večjo vsoto od Ljubljane, čeprav se Sušaka nikdo ne more ogniti, ki potuje na naš Jadran.

Ante Gaber.

Prvak pevskih društev

Uspešno delo pevskega in glasbenega društva »Ljubljanski Zvon«

Ljubljana, 25. maja.

Občni zbori so navadno bolj ali manj suhoparni in formalni, da se na njih govori o uspehih društev. Toda na občnem zboru našega odličnega pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, čegar pevski zbor je zmagal na nedavni prvenstveni tekmi pevskega zborov dravske banovine ter si priboril prvenstvo v ostri tekmi — ima človek povsem drugi občutek. Čuti, da si med idealisti, pevci, ki jih je oplenitila pesem, in ki jih vsemu za lepo stvar pri tihem in neumornem delu res žene naprej in dviga takorekno nad suhoparnost društvenih form.

Društveni predsednik g. Lujo Drenovec je otvoril 26. redni občni zbor prišrnko pozdravljajoč številne navzoče ter posebej prijatelje, dobrotnike in ustanovnike društva, g. ravnatelja Šapljo, direktorja mestne ženske realne gimnazije in predsednika ZKD g. Jugo, g. Groma in go. Mašo Gromovo, rednega pevca g. Pleteršnika in društvenega prijatelja in dobrega svetovalca g. komisarja Iv. Tavčarja, zastopnika časopisja je prosil, da naj bo tolmač društvene globoke hvalečnosti za naklonenost novinarske organizacije in časopisnih podjetij.

V klenem govoru je očrtal v glavnem delo in uspehe društva v preteklem poslovnem letu. Izrazil je tudi veselje nad počastitvijo, ki so ga bili deležni naši pevci ob prihodki glasbenega festivala s tem, da so jih obiskali bratski škotskovaški in pevci z juga, ter priznal njihovo delo. Omenjal je, da je Glasbena Matica s to veličastno prireditvijo stopila za ogromen korak naprej ter postavila v zgodovini naše kulture mejnik, ki ga ne more prezreti nihče. »Ljubljanski Zvon« ni mogel dati ob festivalu G. Matice vidnega izraza globokega spoštovanja do njenega neprecenljivega dela, zato pa sedaj izvoli pevski zbor G. Matice za svoja častna člana.

Na glasbenem festivalu je pevski zbor »Lj. Zvon« prvič tekmoval z ostalimi pevskimi zbori dravske banovine ter dosegel prvo mesto s 624 točkami izmed 630 dospejlih točk. Prejel je lepo darilo g. bana dr. D. Marušiča. Jakopičovo sliko. Društvo je pa prejelo ob otvoritvi pevskega kongresa še odlično odkrivanje Nj.V. kralja, red sv. Save IV. razreda. Predsednik je izjavil, da bodo ostali Zvončaki zvesti svojim kulturnim stremenjem ter vedno vredni najvišjega priznanja. Pozval je člane, naj še poglode sled svojega dela.

Spomnil se je z globokim čustvom na med letom umrlih pevcev in pevcev in po-

zval zborovalce, da so počastili njihov spomin.

Omenjajoč brezprimerno delavnost in vedno pripravljenost zbora, ki ni nikdar odrekal, najsi so ga pozvali kamorkoli, in povdajajoč kulturno delo društva, ki ga ne more več nihče prezreti, se je dotaknil kobiljevega vprašanja društvenih prostorov, ker se mora društvo izseliti avgusta iz hiše v Gajevi ulici, ki jo nameravajo podreti. »Zvon« hoče še delati, zato pa je treba, da javnost prizna njegove zasluge tudi praktično. Doselej namreč kljub vsemu prizadevanju niso mogli preskrbeti primernih društvenih prostorov.

O podrobnem društvenem delovanju je poročal tajnik g. K. Drašlar. Odborovih sej je bilo 11, vseh pevskih vaj pa 98, kar pove dovolj, saj je bila skoraj vsaki tretji dan vaja. Nobene vaje ni zamudil g. O. Lukas in le eno — zaradi bolezn — gđ. M. Malenškova. Podpredsednik g. Matul je predaval trikrat o glasbeni teoriji; za predavanje je bilo veliko zanimanje. Društvo je med letom pristopilo kot član založnik k UJMA.

V preteklem poslovnem letu je nastopil zbor ali oktet pri javnih prireditvah, proslavah in radio koncertih 27-krat. Treba je priznati, da zbor »Lj. Zvon« ni le najboljši, temveč tudi eden najgostejših.

Po tajniškem poročilu je predsednik pozdravil častnega društvenega predsednika in predsednika Hubadove pevske župe dr. Svigljica, ki je prišel medtem na zborovanje.

Blagajniško poročilo, ki ga je podal blagajnik obč. svetnik g. Lombard, pravi, da »Ljubljanski Zvon« tudi dobro gospodari. Društveni arhivar g. Jamnik je poročal, se je arhiv pomnožil za 367 partitur na 6217.

Zborovodja g. Zorko Prelovec je podarjal, da delo društva v preteklem letu ni bilo brezplodno. Društvo ni priredilo samostojnega koncerta, ker je bila lanska koncertna sezona izredno bogata, pa tudi poslabšane gospodarske razmere vplivajo vsesplošno in pevci ter pevke, ki so iz slebo situiranih slojev, več jih je celo brezposelnih (reduciranih), niso mogli več redno posestati vaj. Tudi bojazen, da bo društvo kmalu brez strehe, ne zbujajo veselja do prepevanja. Zato pa zaslužiti tem več priznanja idealizem pevki in pevcev, ki vztrajajo kljub vsemu.

Društvo izdaja glasbeni list »Zbor«, ki jih ureja pevovodja g. Prelovec, in ki izhaja že osmo leto. Vsi glasbeni listi so po prevratu v državi nehali izhajati, razen

treh in »Zborov«. Zbori vztrajajo brez podpore — idealizem — ter požrtvovalnost nekaterih društvenih članov jih vzdržuje. Delajo zastonj in nihče niti ne prizna njihovega dela. Poročevalec je omenjal pohvalno marljivost upravnika g. Jamnika, ni pa povedal, kakšno težko delo opravlja sam kot nad vse požrtvovalen urednik.

Nič manj važno ni, da ima »Lj. Zvon« tudi založbo skladb; marsikatera skladba bi ne izšla, če bi je ne založil »Lj. Zvon«. Založbo je upravljal v preteklem poslovnem letu tajnik g. Drašlar. Dne 20. marca je bilo 3577 partitur, 9533 partiturnih glasov in 1188 posameznih glasov. Vrednost založbe znaša Din 55.284.

Po soglasju sprejetem predlogu, da se izreče upravi absolutorij, je predsednik izročil najmarljivšeju muzik izmed pevcev, g. O. Lukas in gđ. M. Malenškovi nagradi iz dr. Svigljicevega fonda.

Pri volitvah so bili izvoljeni s splošnim odobravanjem gg.: predsednik Lujo Drenovec, podpredsednik D. Matul, tajnik K. Drašlar, namestnik J. Milac, blagajnik A. Lombard, nam. O. Lukas, arhivar J. Jamnik, nam. D. Pelanovca, zastavničar L. Pipp, nam. A. Kobličica, odbornika M. Ransakova in revizorja H. Ilijaš in J. Grlic.

Pri raznotrostih je izpregovoril g. obč. svetnik Tavčar o perečem vprašanju drugih društvenih prostorov. Obrisal se je na več mest, odkoder sme društvo upati na pomoč. Tudi župan dr. Dinko Puc je pokazal vse razumevanje in obljubil, da se bo zavzel za stvar. Naprosil je tudi g. Tavčarja, naj sporoči njegove pozdrave društvu.

Predsednik se je toplo zahvalil g. komisarju Tavčarju za nasvete, nakar je še očrtal program dela v tem letu. Društvo bo kmalu priredilo izlet v Tržič, odkoder pojdejo pevci na Golnik, da prinesejo bolnikom uteho s pesmijo.

Častni predsednik dr. Svigljic je podarjal, kako težko borbo je prestal zbor na tekmi pevskih zborov naglašajoč, da je bila jurija 7 odličnih glasbenih strokovnjakov povsem objektivna ter je zmaga zboru res zaslužena. Vzpodbujal je pevce, naj jih doseženi uspehi podgajajo k novim ter naj skrbje, da bodo obdržali prvenstvo. Pevci naj tudi pridno obiskujejo vaje, da bo prihodnje tekmovanje za dr. Svigljicevo nagrado bolj živahno. Zahvalil se je končno obč. svetniku Tavčarju za prizadevanje v korist društva.

Predsednik se je ob sklepu zborovanja prišrnko zahvalil prisotnim za udeležbo in pozdravil še posebej navzočega najstarejšega društvenega pevca g. A. Sattnerja.

Film zmagovite ljubezni, ilirta, kavalirstva,

očarljivih šlagerjev, pesmi in muzike

Wernerja R. Heymanna

Ona dražestna in poželjiva

On simbol moške sile in zmage

Oba

združena v srečen ljubeč se par

Danes premiera! — Predstave ob 4., 8. in 10. zvečer

Najnovejši Foxov zvočni tehnik

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Razstava Fotokluba Ljubljana

v Jakopičevem paviljonu je odprta samo še danes in jutri, a v petek ob 15. se sestane razsodišče, ki so v njem naši najodličnejši umetniki gg. ing. arh. Vladimir Šubic, ing. arh. Josip Costaperaria, akad. slikar prof. Gajmir A. Kos, slikar in ob enem odlični fotoamaterski umetnik Božidar Jakac, razdele najboljšim razstavljalcem devet nagrad za najuspešnejša dela. Razsodišču so na razpolago tri prve nagrade v vrednosti po 500 Din, tri druge nagrade v vrednosti po 300 Din in tretje nagrade v vrednosti po 175 Din, darovale so pa te nagrade naslednje tvrdke: Perutz (500 Din), Gevaert (500 Din), Kodak (400 Din), Fran Pogačnik (400 Din), Anton Kanc (500 Din), Adria S. Borčiča (250 Din), Adania v Beogradu (200 Din) ter člana ing. Lujo Michielli in Karlo Kocijančič, ki sta darovala svetilko in originalne tehnične filme, ki jih je izumil ing. Michielli sam ter stavek treh filtrov daje vse vrste svetlob, ki se uporabljajo v temnicah. Razstava je vsak dan boljše obiskana in so si jo od sol ogledale še II. dekliška meščanska šola iz Šiške, II. državna gimnazija, I. državna realna gimnazija ter srednješolska organizacija Preporod, a večer so bile prodane naslednje slike: Pengalova »Cerkev Sv. Jožefa«, Karla Kocijančiča »Sedečji akt« in Petra Kocijančiča »Parfums«. Vsem prijateljem lepih slik razstavo najtopleje priporočamo, nikakor bi jo pa ne smele zamuditi tujskoprometne organizacije.

Znižanje najemnin.

— Ali ti je gospodar res znižal stanarino? Povedal mi je.

— Ne stanarine, stanovanje; presejli sem se s podstrešja v klet.

Beograjski »kiraj-džije« se prebujajo

Beograd, 24. maja.

Tistemu, ki ne ve, kaj sta »kiraj« in »kirajdžija«, bi bilo treba svetovati, da pride za nekaj mesecev stanovat v Beograd, pa bo ne samo vedel, temveč tudi čutil pomen teh dveh besedi. Saj je vendar znano, da so v Beogradu najemnine za stanovanja in poslovne prostore pretirano visoke, za velik del najemnikov naravnost nezmagljive, in listi so pred mesecem ani precej obsežno poročali, kake posledice so imele te pretirane, nezmagljive »kirije« za beograjske »kirajdžije« ob zadnjem selitvenem roku. Če je nad 8000 strank iskalo in moralo najti cenejša stanovanja, kakor so jih imele dotlej, je to pač dovolj jasn dokaz, da beograjske »kirije« nikakor niso take, kakor bi vsaj približno mogle in smele biti. Kljub tej neznosni stanovanjski druginji, proti kateri se po vsem Beogradu seveda temeljito zabavlja in robanti — takole v zasebnih pogovirih, pri čokančetu kilekovače med moškimi in neizgovirni čašici skafec med ženskami — pa vendar v Beogradu še ni bilo večjega javnega pokreta proti stanovanjski druginji. Bila je anketa, ki jo je sprožil ministristvo socialne politike. V »Radnički komore« se je govorilo o tem vprašanju, kakvega javnega shoda, kakor se jih je vršilo že toliko v dravski banovini in drugje, pa v Beogradu ni bilo. Kakor je Beograjec sam ožen in plamen, če gre za kako politično stvar — nekdanji strankarski shodi in zborovanja so jasno pričali o tem njegovem nagnenju! — rešuje nasprotno socialna vprašanja »po svojo«, to se pravi, upogne hrbenico pred tistim, ki mu narekuje: »plačaj!«, ali pa se umakne, si počke, če gre za stanovanje ali poslovni prostor, drugam, kjer je sicer razmeroma prava ista druginja, toda se plača manj, ker je prostor ali manjši ali pa dalje od središča mesta. Beograd je imel ves čas po vojni, vse do leta 1928, svoje »Udruženje kirajdžij«, ki mu je bil namen, da brani koristi najemnikov, toda prav tedaj, ko se je drugje pričel odločen boj za znižanje stanovanjskih najemnin in so v Beogradu začele itak že pretirano visoke najemnine še dalje rasti, se je to »Udruženje« — razšlo! Ker je posameznik sploh nemogoče vsaka akcija, tako v Beogradu ni bilo vse doslej vkljub nezmožnosti najemnin nikakega, iz vrst najemnikov izhajajočega pokreta za znižanje »kirije«. Sedaj pa se je menda stvar vendarle obrnila.

Pretekli teden se je vršil v »Imperialu« sestanek najemnikov. Število udeležencev sicer ni bilo posebno veliko, toda vsi prisotni so kazali najtrdnjejšo voljo, da se lotijo z vso vneto reševanja vprašanja stanovanjske druginje. Šlo je za utemeljitev novega »Kirajdžijskega udruženja«. Stvar je vzel v roko dr. Adolf Sertič, zasebni uradnik, ki je ustanovil tudi »Društvo za zatiranje beračenja in pomoč ubožcem«, katero je pokazalo že prav lepe uspehe. Pravila društva, kakor jih je predložil, so se odobrila. Glavni namen društva je delovanje za znižanje najemnin in uvedbo enomesečne odpovedi. Društvo bo tudi posredovalo med najemniki in hišnimi lastniki. Obenem pa se je sklenilo, da se za nedeljo 29. t. m. skliče velik javen shod beograjskih najemnikov, na katerem se bo razpravljalo o stanovanjski druginji ter željah in zahtevah najemnikov in se bodo sprejemali novi člani. Za to zborovanje se je sedaj vrši propaganda z vso vneto in je zato pričakovati ogromne udeležbe.

Beograjski »kirajdžije« so se vendar začeli prebujati. In bil je res že skrajni čas!

Kino

Danes ob četrni na 3. pop. in jutri ob 11. dop. zadnjič »Singing fool«. ZKD predvaja danes v Elitnem kinu Matici nepozabni Al Jolsonov film »Singing Fool«. Pesem o zlategem sinčku »Sonny boy« bo zopet ganila staro in mlado. Film je izšel v reedicii, v novi kopiji in nedvomno si ga bo vsak zopet rad ogledal. Včerajšnja predstava, ki je bila zelo lepo posejana, je bila dokaz, da je ZKD s tem filmskim sporedom ustregla svojim posetnikom. Naj tedaj nihče ne zamudi tega programa danes ob četrni na 3. pop. ali pa jutri ob 11. dop. Cene izredno nizke.

Danes premiera naše dražestne rojakinje iz Subotice, Kathie Nagy v filmu »Zmagovalec«. Danes bo v kinu Matici zopet prilika za izvrstno zabavo, kajti na sporedu je prvovrstni film »Zmagovalec«. Hans Albers, vzor in simbol postavnega, življenjske sile polnega moža, je »zmagal« ter si pridobil srce in roko lepe naše Subotičanke Kathie Nagy. To se je sicer zgodilo le v filmu, toda prepričani smo, da se bodo pri tem sporedu marsikako žensko srce, zaželelo moža takega tipa, kakor je Hans Albers. — Visoke rasti, elegantne zunanjosti, kavalir od glave do pete, pleaslec, skratka fant, da ga dekleta kar z očmi požirajo! Kathie Nagy seveda ne zaostaja za njim! Dražestna, vitke postave, moderne linije, poželjive stiske in omanljivega pogleda! Ni čuda, da je tako imenitnemu in postavnemu fantu zmešala glavo, kljub vsemu je vendarle ostal zmagovalac in dražestna hčerka bogatega milijonarja je morala kapitulirati pred ubogim telefonistom Kuhnertom. Res mikaven je ta film in vsi brez razlike spola in starosti bodo našli v njem obilo zabave. In kaj porečemo o glasbi? Samo toliko, da jo je zložil Werner R. Heymann, skladatelj Ufinih nepozabnih operet »Die Drei von der Tankstelle«, »Kongres plešer«, »Valček ljubezni itd. Tudi v ta film je vložil popularni skladatelj nekaj sladkih popevk, ki bodo kakor ostale njegove kmalu postale last vse naše publike. — Premiera filma se vrši danes in prepričani smo, da bo film vsakomur izredno ugal.

Kinematografi v dravski banovini imajo glede na važna pereča stanovska vpraša-

nja sestanek v soboto 28. t. m. ob pol 11. dop. v prostorih Elitnega kina Matice v Ljubljani. Vsi kinematografi naj sigurno odpotujejo svoje delegate.

Velik naliv

Ljubljana, 25. maja.

Po izredno vročih predpikostnih in pobinkostnih dnevih je v ponedeljek ob 1.10 zjutraj začelo deževati. Sprva je padal prav pohleven dež, ki je bil izredno dobrodošel že nekoliko posušeni obdelani zemlji. Z malimi presledki je deževalo vse do davi, ko je zopet posijalo prijetno solnce. Od ponedeljka do davi je vsega skupaj padlo za 29,3 mm dežja. Oba dneva ni bilo nikakih večjih nalivov, le nocoj od 23.30 pa tja do 3. zjutraj se je pojavila nad Ljubljano okoliščna večja nevihta. Lilo je kakor iz škafila in so mnogi v okolici mislili, da se je utrgal oblak. Mnoge ceste in ulice so bile na mah pod vodo. Kako silen je bil nocojšnji naliv, se more sklepati iz tega, da je v tem času padlo točno za 10 mm dežja, kakor je to zabeležila ljubljanska meteorološka postaja. Ta številka predstavlja ogromno količino vode, ki se je zlila na mesto in okolico, ker predstavlja v meteorologiji, da je na 1 km² padlo nič manj kakor 10.000.000 l ali 100.000 hl vode.

Ponočni naliv je ponekod povzročil, da so potoki narasli, tako zlasti pritoki Ljubljanice. Tudi Ljubljanska sama je na Barju dosegla skoraj višino brega. Večje nevihte so morale biti na Dolenjskem in po vzhodnih krajih. Naliv drugače v mestu in okolici ni napravil prav nikake škode, pač pa je dež izredno koristil rasti posejanih poljskih pridelkov. Mnogo je dež koristil nekaterim krajem po Dolenjskem, kjer se je pojavljala delna suša, in prav tako po Notranjskem.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 25. maja, katoličani: Urban I. Nosimir; pravoslavni: 12. maja. Jutri: Četrtek, 26. maja: Sv. Rožnje Telo, Dragica; pravoslavni: 13. maja.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Zmagovalec. Kino Ideal: Zaprtlo. ZKD: »Singing Fool« ob 14.15 v kinu Matici.

Razstava Fotokluba Ljubljana v Jakopičevem paviljonu.

Sokol II. Mladinska akademija ob 20. v telovadnici I. državne realne gimnazije. Šentjakovski gledališki oder: »študent je smo...« ob 20.30.

PRIREDITVE NA PRAZNIK.

Kino Matica: Zmagovalec. Kino Ideal: Zaprtlo. ZKD: »Singing Fool« ob 11. dopoldne v kinu Matici.

Razstava Fotokluba Ljubljana v Jakopičevem paviljonu.

Gradjanski (Zagreb): »Ilirija« ob 17.30 na igrišču Ilirije.

Ilirija: »Atene: Hazenska prvenstvena tekma ob 15. na igrišču Ilirije.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg 4, in Ramor, Maklošičeva cesta 20.

Jutri: Leustek, Reačjeva cesta 1, Bohinec, Rimska cesta 24, dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Narodno gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 25. maja: Kralj Oidipus. Red A. Četrtek, 26. maja: Zaprtlo. Petek, 27. maja: Marij, premijera. Red C. Drevi ob 20. bo v drami prva repri- za Sophoklejeve tragedije »Kralj Oidipus«. To monumentalno delo genialnega mojstra Sophoklesa slika s pretrfostjo tragiko vse mčnost človeške sreče. Prevod je oskrbel prof. A. Sovra. Režiser Ciril Debevec. — Predstava se vrši za red A.

OPERA.

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 25. maja: Mala Floramye, premijera. Izven. Četrtek, 26. maja: Grofica Marica, izven. Znižane cene. Petek, 27. maja: Zaprtlo.

Premijera Tjardovičeve operete »Mala Floramye« bo prvič kot izven predstava v naši operi. Tjardovič je napisal doslej pet operet: Pierrot illo, Splitski akvareli, Kraljica lopte, Jurek in Štefek. Izmed vseh teh se je najbolj priljubila njegova Mala Floramye, ki je brez dvoma doslej njegovo najboljšo delo. Melodije so tako lahke in prijetne, da jih na prvi mah poje vse. Posamezni tipi te operete so postali nekako legendarni. Naslovno vlogo poje v Ljubljani ga. Ribičeva, njena mati šjora Petronila je ga. Kogejeva, njeni družici ga. Jeromova in ga. Gerlovičeva, dijaško trojico predstavljajo gg. Ivelja, Mohorič in Škabar. V glavni moški, izredno komični vlogi šjor Bepa Pegule nastopi kot gost g. Dubajič iz Zagreba. Šjor Dane je gosp. Simončič in šjor Fille g. Josip Rus. Picaferaja igra g. Magolič, policaja g. Sekula. V ostalih vlogah nastopijo ga. španova, g. Povhe, g. Jelnikar, g. Mencin in g. Ocvirk. Prvo dejanje se godi na obali v Splitu, drugo v bližini Marsella, tretje zopet v Splitu. Čas pred in po svetovni vojni. Vsebinsko dela prinaša Gledališki list, ki je izšel za to premijero, na kar še prav poseben opozorjamo. Opereto režira g. Drago Zupan. Premijera je izven.

Jutri zvečer se poje priljubljena opereta »Grofica Marica« v običajni zasedbi, izven obanmana, po znanih opernih cenah.

Tri javne produkcije operne sole. V začetku junija priredi državni konservatorij z gojenci operne sole tri večere, od katerih bo prvi posvečen deklaraciji in dramatični igri, drugi in tretji pa fragmentom iz raznih oper. Prvi večer bo bržkone 3. junija in se vprizori I. dejanje Zupancičeve »Veronike Desnoeske«, I. dejanje Cankarjeve »Hlapce«, Courtelinova groteska »Priljudni komisar« in Molierov »Namišljeni bolnik«. Drugi večer obsega fragmente iz Janka in Metke, Nižave, Onjegina, Carostrelca in Wertherja. Tretja produkcija ima na programu III. dejanje Gluckovega Orfeja, II. dejanje Traviate in I. dejanje Boheme.

Maribor

obmejno letovišče in izletišče

Ležeč na križišču dveh važnih evropskih železniških prog, kojih prva veže gorjenje Podunavje in osrčje srednje Evrope z Jadranskim morjem, druga pa Ogrsko-panonsko nižino z osrednjim in Zapadnim alpskim svetom, od sedanje državne meje samo okoli 20 km oddaljen, je Maribor v državopolitičnem, v narodnogospodarskem, v tujkoprometnem in nacionalnokulturnem oziru postavljen na zelo odgovorno mesto. Po svoji legi na obeh rodovitnih bregovih Drave, ki spajata del naše države z našimi krvnimi brati v Avstriji, po svoji bližini in oddaljenosti okolici, ki jo tvori Dravska dolina in Dravsko polje, vinorodne Slove, gorice in gozdni sredogorji Pohorje in Kozjak, pa tudi po svojem milem podnebnju in po vsem, kar more sam in njegov okoliš nuditi, je Maribor kakor ustvarjen za letovišče in izletišče v ožjem in širšem pomenu besede.

Značilno za mesto samo je, da segajo vse svojstvene poteze njegove pokrajinske slike povsod do njegovega osrčja in ga vsestransko tako gosto preprežajo, da ni brez njih nikjer; vrt in vinska trta, gozd in drevored, šumeča Drava in ribniki in žuboreči potočki: vse to razveseljuje tujca sredi mesta prav tako kakor na njegovih periferijah. Mesto tudi ni tako močno industrializirano, da bi mogli črni oblaki dima in prahu ali ropotanje preglasnih strojev in neprijetno piskanje tovarniških sirev motiti tujca in letoviščarja v njegovem uživanju, počivanju in odmoru. Samo nekaj korakov je treba napraviti in že stojijo v hladnem dolcu sredi duhtečih vinogradov, v hladnem gaju ob uspavaljici vodi. Komur pa se ne ljubi hoditi peš, ta se z mestnimi avtobusi in s privatnimi avtomobili lahko vozi na vse strani po mestu in v njegovo okolico. Pred leti je bilo mesto glede hotelov za kakšnega bolj razvitega tujca, morebiti še nekoliko na slabem. Odkar stoji sredi mesta blizu grada z znamenito kletjo in pred kavarno z okusnim in modernim hotel »Orel« s tako sijajno visoko teraso, kakršne noben hotel v Jugoslaviji ne zmore in v razgledu na vse mariborsko pokrajino, bo tudi najbolj razvijen mednarodno potujoče občinstvo zadovoljno talo tu, kakor hitro bo kdaj vse te nove udobnosti, privlačnosti in zanimivosti spoznal. Elegančno, nad vse moderno urejeno, pri tem pokrajinsko presenetljivo krasno kopališče na »Mariborskem otoku« sredi deroče Drave s pogledom na zeleno Pohorje in prve vinograde Slove, gorice, lahko tekmuje z vsemi sličnimi napravami vse srednje Evro-

pe. V naši državi ga prekašajo samo in edinole nekatera naša morská kopališča, ki pa vsled prevečnega južnega solca prav gotovo mnogim ne koristijo toliko kakor bi jim naše mariborsko. Posebnost in prednost svoje vrste je tudi dohod in pot do Mariborskega otoka in njegovega kopališča. Hoditi lahko tja in nazaj peš sredi polja, travnikov in ob šumni Dravi; voziš se po mili volji z avtobusom; česar pa zopet nobeno mesto v naši državi nima, je graciozen motorni čoln, ki pristajajoč v mariborskih Benetkah, stalno prevažá kopalice po Dravi v prijetni vožnji brez prahu in drugih nadlog k otoku in zopet nazaj. Če se upoštevamo visoko razvito glasbeno uestvovanje v mestu, njegovo moderno urejene bogate biblioteke in muzej, gledališče in koncertne prireditve v hladnih vrtovih in parkih, priliko za vsakršno poletno sportno uestvovanje na vodi, v vodi in na suhem, ugodne železniške zveze na vse strani in s tem možnost za najrazličnejše izlete, potem se pač brez pridržka lahko reče, da je Maribor kakor ustvarjen ne le za tujski promet, temveč tudi za stalno letovanje.

Zemljepisna lega Maribora ob Dravi med Pohorjem, Kozjakom, Slove, gorcami, med Dravskim poljem in Dravsko dolino kaže že sama na sebi, da je mesto za vse te našte pokrajine centralno ležeče izhodišče in izletišče. Zlasti Pohorje je zlata zakladnica, katere pokrov so naši Rušani z ustanovitvijo »Ruške koč« pri sv. Anehu (1249 m) začeli kot prvi odpirati. »Mariborska« koča na Klopnem vrhu, sv. Bolfenk, »Pohorski dom«, zlasti pa najvišje ležeča koča pod Jezerskim vrhom (1522 m) in planinski dom na Smolniku, prav tako pa tudi izletne točke pri Sv. Urbanu, pri sv. Križu, na Ostrnem vrhu, pri sv. Pankraciju in na Košenjaku, sami strazari vzdolj naše severne državne meje, pa istakto naše Karavanke, Plešivec in Peca; vsi imajo v Mariboru za domače in inozemske tute goste svoje naravno izhodišče. Čim prej bosta dograjeni avtomobilska cesta in železnica na Pohorje, tem bolj bo rastel promet tujcev, izletnikov, turistov in stalnih letoviščarjev v centralno ležečem izletišču, v Mariboru. Če še pomislimo, da je Maribor tudi za obsežno ozemlje Slove, gorice naravno izhodišče, da je za vse, ki se zanimajo za našo severno državno mejo, prav tako prirodno izletišče, ni pretirano, če imenujemo to mesto naše obmejno letovišče in izletišče. Stvar propagande je, da Maribor čim prej tudi dejansko to postane.

Dr. Franc Mišic

Louis Adamič v domovini

Naš rojak, ugledni ameriški pisatelj, ki si je pridobil sloves zlasti s svojo knjigo »Dinamit«, o svojih vtisih v domovini

Louis Adamič, naš rojak z Dolenjskega in danes ameriški pisatelj svetovnega slovesa, se, kakor znano, že dober teden mudi v domovini. Adamič je najstarejši sin uglednega kmeta v Spodnjem Blatu pri Grosupljem, posestnika na graščini Prapreče, ki je bila svoj čas lastnina znanih nemških grofov Lichtenbergov, ter je tik pred svetovno vojno odpotoval v Ameriko, da tam kakor mnogi drugi poizkusi svojo srečo. S skromno izobrazbo, ki jo je dobil v dveh razredih gimnazije, do katere pa ni imel veselja in je padel, je v New Yorku našel dela v tiskarni slovenskega »Glasu svobode«, po nekaj mesecih pa je postal — kot šestnajstleten fant — pomožni urednik tega lista. Ko je l. 1917 Amerika vstopila v svetovno vojno, se je kot prostovoljec prijavil v armado in bil tudi na francoski fronti. Po l. 1919 je ponovno poizkusil srečo v civilu in delal na cestah, po tovarnah, kjerkoli — nazadnje pa ga je beda prisilila, da se je vrnil v armado, in kot ameriški vojak je tedaj prepotoval nešteto morij in dežel. Kot vojak je začel pisateljovati v angleškem jeziku. Ko je izstopil iz armade, je spet živel vse bedno življenje ameriškega delavca; udeleževal se je z drugimi mezdnihi bojev, štrajkov in sabotaž ter je dobil spoznal mentaliteto in dušo ameriškega proletarata. Poleg težkega fizičnega dela v tovarnah pa se je ves čas intenzivno pripravljaj za pisateljski poklic. Pridno je prevajal iz slovensčine in hrvaščine ter med drugim prevedel Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. Članki in novele, ki jih je pisal obenem, so mu kmalu ustvarile lep sloves. Polagoma je prihajal v stik z velikimi pisatelji moderne Amerike, seznanil se je z Uptonom Sinclairjem ter s svetovno znanim, strogim kritikom Menckenom. L. 1929 je začel zbirati g.adio za svoje doslej največje delo, za »Dinamit«, ter se je iz Kalifornije, kjer je dotlej bival, preselil v New York. »Dinamit« je obširna knjiga o bojih ameriškega delavstva, kategorija gibanja so v primeri z evropskimi razmerami čisto svojevrsen pojav: ameriški proletarijat ne pozna razredne zavesti v evropskem smislu besede in zato iz sebe ne more organizirati kolektivne borbe; individualizem, ki je prvi koren in zadnji namen vsega ameriškega življenja, se je v borbi ameriškega delavstva izobličil v »raketskost« — ilegalno borbo, ki zavzema povsem anarhistične in banditske oblike in ki je vsak čas usmerjena samo na trenutne, enkratne uspehe; dinamit je najbolj vsakdanje orožje tega velikega, nikdar končane boja. Z »Dinamitom«, ki je lani izšel, je Adamič dosegel svoj največji uspeh. Knjiga je bila v kratkem prevedena in se še prevaja na celo vrsto jezikov, med drugim tudi v japonščino. Neka zagrebška založba pripravljaj hrvaško izdajo. V slovensčini pa bo prihodnje leto Tiskovna zadruga izdala knjigo njegovih esejev v prevodu dr. Antona Debeljaka in prav tako se pripravljaj slovenski prevod njegovega velikega romana »Smeš v džungli«. V Sloveniji namreka Adamič — in sicer se bo po vsej priliki nastanil v Bohinju — dokončati svoje najnovejše delo.

V moderni ameriški literaturi predstavlja Louis Adamič enega tistih tvorcev, ki jih označuje cela vrsta slovitih imen: Sandberg, Dreiser, Dos Passos, Hergersheimer itd. So to ljudje, ki so iz tujih ambijentov ali vsaj iz tujih krvi prišli v Ameriko in so tako že z rojstvom prinesli dovolj orožja s seboj, da so nasproti kolosu, ki se mu reče sodobna Amerika, v največji meri kritični. Vse delo današnje ameriške literature je samo borba proti silnemu, nasilnemu sistemu, ki Ameriko dandanes še bolj kakor ves ostali svet ubija in duši. Slovenci smo lahko ponosni, da eden naših sinov z veliko, tvorno gesto sodeluje v tej veliki borbi.

Slovenski Amerikanci, ki se sedaj pa sedaj vračajo k nam, skoraj nikoli ne morejo

razumeti domovine. Prihajajo k nam, viharno nad našo nizerno malenkostjo in tišino, in ko odhajajo, se zaklinjajo, da jih nikoli več ne bo; tako silno jih je priklenil naše mogočni razmah materijalnega ameriškega življenja. Adamič pa je ves drugačen. Postal je sicer ameriški pisatelj, toda ostal je slovenski človek, čist in iskren, kakršen je bil, slovenski človek, ki ga nikoli ne bodo nehale zanimati zadeve domačega kraja in ki ga nikoli ne bo minila ljubezen do matere, do grude, do strehe, pod katero se je rodil. In tako je tudi precej obljubil, kakor hitro je stopil na domača tla, da ta njegov obisk ni poslednji.

V nedeljo je Louis Adamič v družbi z nekaterimi slovenskimi pesniki in pisatelji obiskal svojo rodno hišo, Praprečo pri Grosupljem, in pri tej priliki se je človek lahko prepričal, kako je Adamič vključ svoj svetovni slavi vendarle zakoreninjen v svojem kmečkem domu, kako je kljub temu, da je preropal in preobrnil ves svet, ostal vendarle samo eden izmed teh delavnih prapreških ljudi, človek, ki orje ledino neke sredi sveta, kakor jo doma orjejo oče, mati, bratje in sestre. In ko je tam pesnik Oton Zupančič, ki pač ni ravno eden najmanjših sinov slovenske matere dvignil kup in napil očeta in materi, ki sta Louisa Adamiča dala Slovincem in svetu, je pač govoril pozdrav, ki ga vsa naša zemlja in slednji naš človek od srca prinaša temu našemu velikemu popotniku iz velikega sveta.

★

V razgovoru z našim poročevalcem je L. Adamič med drugim izjavil:

»Ob mojem prihodu v Jugoslavijo je bil med drugimi moj namen, da pogledam in proučim razne predele naše dežele in da po povratku v Zedinjene države napišem vrsto časopisnih člankov in knjigo za ameriške in angleške čitatelje, kar bo, upam zbudilo zanimanje tujcev za našo državo, da bodo prihajali k nam kot turisti in obiskovalci. S temi članki in knjigo ne mislim apelirati na bogate Američane, ki so po večini prenevedni, preoholi in preplitvi, da bi mogli pravilno oceniti kulturo in sploh značaj prebivalstva v jugoslovnski državi, razen tega pa bi, če bi prišli v velikih množicah, slabo vplivali na naše kraje in pokvarili domačine v turističnih središčih, prav tako, kakor so popačili in splošno pokvarili turistična središča v Italiji, Franciji in drugod. Ko bom pisal o Jugoslaviji, bom apeliral na umetnike, pisatelje in na vse inteligentne, senzitivne in izobražene ljudi sploh, ki bodo znali dobiti pri nas še kaj drugega kakor ameriške dolarje. Mislim, da bi bilo mogoče pripeljati v Ljubljano, v Zagreb, Dubrovnik in druga mesta stotine ameriških literarnih, umetniških in drugih duševnih delavcev.

V tej zvezi bi rad naprosil odločilne ljudi v Jugoslaviji, da ohranijo naša mesta in pokrajine prvobitne in čiste. S tem mislim, da ni pametno, uvajati pri nas nemško in ameriško arhitekturo ali take tuje pojave, ki nimajo nikake zveze z našo kulturo. Mi v Sloveniji n. pr. bi morali poizkusiti razviti lastno mestno arhitekturo — nemara izvirajočo iz stare kmečke hiše.

S tega stališča (ne da bi spravljal to stvar v zvezo s sedanjim političnim položajem) mislim, da bi bilo zelo neugodno, če bi predstavniki oblasti in odgovorni ljudje začeli popsepevati ali celo vsiljevati kakršnokoli standardizacijo ali izenačenje običajev, kulture in drugih izrazov našega narodnega življenja. Mislim, da bi se morale razne kulture v pokrajinah Jugoslavije ohraniti, da se s tem ohrani posebnost različnih pokrajin in slikovitost kot celote. Mislim, da bi bilo treba popsepevati nošenje narodnih noš. Jugoslavija ne bi smela posnemati zapada.

Spominu Antona Tomšiča, prvega urednika »Slovenskega Naroda«

V Ljubljani, 25. maja.

Dne 26. maja t. l. mine 90 let, odkar se je narodil in 61 let, odkar je umrl, jedva 29 let star, prvi urednik Slovenskega Naroda, Anton Tomšič, eden najidealnejših, najzaslužnejših delavcev za duhovni in politični napredek in svobodo našega naroda.

Iz Dednega Dola blizu Višnje Gore na našem Dolenjskem je bil prišel, iz kmetiške hiše, v Ljubljano na srednje šole in dovršil gimnazijo kot prvi odličnjak v Novem mestu. Nato se je posvetil pravosodju, ki ga je absolviraj na graškem vseučilišču. Vstopil je v odvetniško pisarno dr. Ferdin. Dominkuša v Mariboru, je bil takoj sredi narodnega dela.

Dr. Dominkuš, sin državnega poslanca že l. 1848, je bil nemški odgojen, a odločen Slovenec, ki pa je slovensčino lomil le za silo. Bil je bogat, imel izvrstno odvetniško pisarno, podpiral je slovenske dijake in vsa narodna društva in podjetja. Izredno simpatični mož je bil glavni ustanovnik »Slovenskega Naroda« in je tudi pregovoril svojega koncipienta A. Tomšiča, duhovitega, plametečega mladeniča in odličnega stilista, da je prvi prevzel uredništvo.

Slovenci smo imeli takrat le »Novice« in »Slovenskega Gospodarja«, a nobene večjega političnega lista. Že l. 1867 sta Svetec Luka in dr. Vošnjak Josip priganjaja Ljubljancem, naj ustanove slovenski politični dnevnik. Ali v Ljubljani so je glede dnevnika godilo kakor prej glede »Slovenske Matice«: govorili so se, da je, a storilo nič. Zopet so se morali štajerski rojaki lotiti dela: ustanovili so v Mariboru konsorcij za deleži poslanci dr. Dominkuš, dr. Vošnjak, Ivan Žuža in Lenček, postavili Tomšiča za urednika in dne 2. aprila 1868 je prvi list izšel. Ti štajerski narodni poslanci in Kranjec urednik so dali listu program slovenski federalističen, odločno

napreden in nacionalno borbena, a tudi kulturno kritičen.

Mladi Tomšič se je lotil uredništva s pravim fanatizmom. Boril se je proti nečuvno preoblastnemu nemštvu, nesramnemu nemškutarstvu, domačemu strahopetstvu in tihoplazništvu ter zakrknjenemu konservatizmu. Bil je vzor bistroumnega, neustrašnega, bodljivega sarkazma in strupenega humorja bogatega novinarja. Često pozvan na obtožno klop, se je znal braniti s tako prepričanostjo o svoji sveti pravici, da je bil skoro vselej vsake kazni oproščen. Ker je bil visok mož s polno rdečkasto brado in košatimi lasmi, so mu mariborski Nemci in nemškutarji, ki so ga hoče-nočešmoraš spoštovali in se ga tudi bali, vzdeli priimek »der windische Heiland«.

Njegovi članki so se odlikovali po krepkem jeziku, gladkem slogu, kratkem, točnem izražanju in redki duhovitosti. Znal si je pridobiti zanesljive informatorije, a pisal je list večinoma sam, ker dobrih dopisnikov je imel prav malo. Zlasti prvi dve leti ga je podpiral s svojimi duhovitimi, a silno bojevitimi in strastno napadalnimi spisi Fran Levstik. Zaradi Levstikovega članka »Tujčeva peta« je imel Tomšič celo prvo tiskovno pravdo, a imel jo je zaradi Levstikove ostrosti potem še dvakrat. Zanimivo je, da je Tomšič že v svoji dobi dokazoval, kako je Slovincem potrebno vseučilišče, za katero so se prizadevali že poprej.

Tomšič se je takoj lotil tudi priprav za ustanovitev lastne tiskarne »Slovenskega Naroda« ki ga je tiskal takrat še nemškutar Janschitz. Že maja 1870 je prosil mariborski magistrat, naj dovoli ustanoviti novo tiskarno in dostavil: »Od pravico ljubljaj mestnega zastopa je pričakovati, da ne boode staval omikalnemu zavodu nobenih

ovir.« Magistrat pa je prošnjo zavrnil, češ prosilec naj se obrne z novo prošnjo pravilno na namestništvo in naj dokaže, da je za urednika — sposoben. Tomšič je takoj napovedal boj nagajivi oblasti, zakaj vsak državljani ima po zakonu pravico baviti se z vsakotro obrtnijo. »Poskusili bomo«, piše, »ali više instance kaj bolje vedo, na kaj so prislegli!«

Tomšič je vložil novo prošnjo na namestništvo in obenem naznanil, da bo »Slovenski Narod« vbodoče izhajaj namesto trikrat po večkrat na teden. Mariborski okrajni glavar se je uprl slovenski tiskarni in poročal v Gradec, da piše Tomšičev »Sl. Narod« o vladj »se perfidijo in sovražnostjo«. Takisto se je izrekel proti slovenski tiskarni mariborski obč. svet, a označil Tomšiča za »pristaša narodne klerikalne stranke na Spod. Štajerskem«.

Tomšič je takoj zopet naskočil mariborske nemške in nemškutarke mestne očete in jim očital »sramotni čin«. Tomšič torej niti kot prosilec ni klečeplazil, nego je pogumno zahteval pravico, a neustrašno švrkal krivičnejše. In zmagal je! V Gradcu je odločil namestnik Kubecek, ko sta bila v posvetu dva nam. svetnika za ugoditev in dva proti ugoditvi Tomšičevi prošnji, naj se Tomšiču koncesija podeli. Dne 3. novembra 1870 je imel Tomšičev »Sloven. Narod« svojo tiskarno.

Ta borba najbolje kaže Tomšičevo moško odločnost, oprto na zakon in pravico, ki dondaja zmago. Žal, da je začel Tomšič zaradi preutrudilnega delovanja pri listu in v tiskarni bolehati in je koncem maja 1871 umrl. Že 6. okt. 1872 se je »Sl. Narod« preselil v Ljubljano in mu je prevzel uredništvo Josip Jurčič.

Genijalni in hrabri urednik Tomšič je bil pokopan v Mariboru. Grob mu je še dobro ohranjen in na spomeniku lahko štata napis:

»Anton Tomšič rodil se v 26. dan maja 1842. l. v Dednem dolu na Dolenjskem, umrl v Mariboru v 26. dan maja 1871. Hrabremu bojniku o svobodi in napredku slovenskega naroda postavili njegovi čestilci 1875. leta...«

V Narodni tiskarni vise v uredniških prostorih Slov. Naroda umetniški portreti njegovih glavnih urednikov, med njimi krasna, zares mesijanska glava prodnih očj prvega urednika, nepozabnega Antona Tomšiča.

—T.

Obnova samouprave delavskega zavarovanja

Kakor smo že poročali, se je v ponedeljek vršila prva seja novega ravnanstva in nadzornega odbora Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ki ga je nedavno imenoval minister za socialno politiko in narodno zdravje. Po izvolitvi predsedstva je g. Vladimir Pfeifer prečital v imenu večine delavske skupine deklaracijo, v kateri je poudarjal prošnjo delavskih zastopnikov ministru za socialno politiko in narodno zdravje, naj se čim prej razpiše redne volitve za glavno skupščino Osrednjega urada, da se tako pride do prave samouprave zavarovanja, ker je sedaj imenovano ravnanstvo po njihovem mnenju zgolj začasnega značaja. Ob koncu seje je generalni ravnatelj Milan Glaser podal tržno poročilo o današnjih razmerah delavskega zavarovanja. Pri tem je naglašaj važnost in pomen samouprave delavskega zavarovanja, ker je eno izmed osnovnih načel zakona o zavarovanju delavcev in edini način uprave, s katerim se morejo obvarovati vsi bistveni interesi zavarovanja. Zastopniki zavarovanih delavcev in njihovih delodajalcev morejo najbolje presoditi vse možno delo in najti sredstva ter načine, s katerimi se more vzpostaviti potrebno ravnotežje v poslovanju in financiranju zavarovanja. V poročilu o zavarovalnih poslih v času komisarijata, ki je trajal od meseca julija l. 1929 do danes, je opisal poslovanje raznih ustanov osrednjega urada in njegovih krajevnih organov, zlasti pa zdravstvene službe, ambulanc, zdravilišč in bolnic. Lani je bilo izdanih delavcem v denarnih in naravnih podporah 270 milijonov dinarjev, kar pomeni 89% dohodkov zavarovanja za primer bolezni. Ponesrečenim delavcem in njihovim družinam se izplačuje okoli 16.000 rent v vsoti 36 milijonov Din na leto. Osrednji urad ima sedaj okoli 508.000 zavarovanih delavcev, v primeri z lanskim letom 70.000 manj. To stanje je že l. 1931 povzročilo ogromen primanjkljaj približno 30 milijonov Din pri vseh okrožnih uradih. Zato je potrebna nagla pomoč, ker bo drugače delavsko zavarovanje prišlo v težaven finančni položaj. Končno je zahteval revizijo zakona o zavarovanju delavcev zaradi izenačenja pomoči in podpor z zavarovalnimi dohodki ter uvedbo zavarovanja za primere onemoglosti, starosti in smrti.

Radioprogram

Cetrtek, 26. maja.

9.30: Prenos iz frančiškanske cerkve. 10: Nedeljske misli. 10.30: Dr. St. Gogala: O vzgoji. 11: Salonski kvintet. 12: Cas, poročila, plošče. 15.15: Courteline: Prikljudni komisar (Ljudski oder). 16: Samospevi g. Dermote. 16.45: Zabavni kotiček (M. Kragelj). 17: Salonski kvintet. 20: Plošče. 20.30: Religiozne speve poje s spremljevanjem vijoline in čela ga. Thierry-Kavčnik. 21.15: Flauta solo, igra Slavko Korošec. 22: Koncert orkestra »Triglava«. 22.45: Cas, poročila ter napoved programa za naslednji dan.

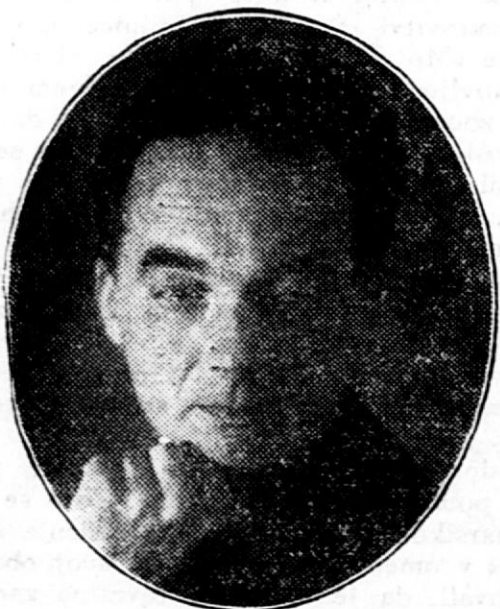
Petek, 27. maja.

11.30: Solška ura: Metularjev muzej (A. Adamič). 12.15: Plošče. 12.45: Dnevne vesti. 13: Cas, poročila, borza. 18: Salonski kvintet. 19: Dr. L. Sušnik: Francoščina. 19.30: Gospodinska ura, vodi gđ. C. Krekova. 20: Poslanstvo CSR: Čehoslov. privreda (iz Beograda). 20.30: Prenos iz Beograda. 22.30: Cas, poročila ter napoved programa za naslednji dan.

Praznik T. K. »Skale«

Drevi proslave Skalaši v beli dvorani »Uniona« 10letnico, odkar je bil prof. Janko Ravnik izvoljen za predsednika kluba in mu je tudi vsa ta leta predsedoval.

Sedaj 40letni prof. Janko Ravnik je že v svojih mladih letih, ko je še živel doma pri svojem očetu sedlarju, ko je bil še pri »Zotlarju« v Bohinjski Bistrici obletal vse bohinske hribe. Srečno se je v žilavem

Bohinjcu združila ljubezen do prirode z velikim muzikalnim talentom, da je prišel končno v Ljubljano v šolo Glasbene Matice, nato pa absolviraj konservatorij v Pragi. Ko ga je Glasbena Ma »ca imenovala za svojega učitelja, je Ravnikova klavirska šola kmalu zaslovela zaradi velikih uspehov, ki so jih dosegli njegovi učenci, zlasti zaradi njegove prav uspešne metode. V mladem planincu se je porodilo polno klavirskih skladb, zborov in samosplov, da ga pristejvamo med svoje najorginalnejše skladatelje. In, ko — človek misli na planinca — komponista, se nehoti spomni na slavnega našega prijatelja dr. Kugyja, ki se tudi v njem združujeta glasba in ljubezen do planin v tako mogočno harmonijo, da jo poslušaj ves svet.

Ko so 30. maja l. 1922 skalaši izvolili Janka Ravnika na izrednem obnem zboru za svojega predsednika, je bila »Skala« v resnici še majhen klub, zato pa tembolj navdušenih mladih turistov, ki so prvi pričeli poudarjati alpinizem. Ustanovili so markacijski odsek, ki je brezplačno markiral vsa planinska pota s skalaško markacijo, ki jo je pozneje prevzelo Slovensko planinsko društvo. Ko je bil klub notranje organiziran, je pričel delati za čim večji razmah propagande za turizmo izven mej naše domovine. Ravnik je ustavil s svojimi prijatelji Egonom Planinškom in Skerlepom fotomaterski odsek, ki se je prav naglo razvil v prvo pomembnejšo našo fotografsko organizacijo. Fotomaterji »Skale« so postali pravi umetniki, ki jih je večkrat odlikovalo tudi inozemstvo z najvišjimi priznanji. Skalaši so se skoraj popolnoma omejili na fotografiranje naših planin in si z razširjenjem svojih posnetkov pridobili ogromne zasluge

za njih sloves po vsej Evropi. Pošiljali so raznim uglednim alpinistom, predvsem pa dr. Kugyju, Kaltenebergerju in Szalayu diapozitive, ki so jih ti znani nemški propagatorji naših planin z največjim uspehom rabili pri svojih predavanjih. Slike naših planin so prišle tudi v tuje literature, do največje veljave je pa na fotografijah Ravnika, Planinška in Skerlepa ter drugih Skalašev pripomogel dr. Kugy, ko jih je sprejel v svojo čudovito knjigo »Aus dem Leben eines Bergsteigers«.

Odlični fotomaterji Skale so se lotili tudi filma in nam po 4letnem težkem delu in naporih napravili največji naš film »V kraljestvu Zlatoroga«. O pomenu prekrasne filma ni treba govoriti, saj ga vsi poznamo, vendar pa poudarjamo, da film ni samo turističnega pomena, temveč tudi patriotskega, saj so širši sloji naše države šele v tem filmu spoznali lepote Slovenije in jo pričeli ceniti kot najlepšo planinsko pokrajino Jugoslavije. Ogromno korist je od »Skalinih« fotomaterjev, od njihovih slik in diapozitivov ter od filma imel naš tujski promet, — in jo še vedno tudi ima.

Janko Ravnik je dal »Skali« tudi idejo, da so izpeljali pot skozi Vojno na Velo polje, a v dobi njegovega predsedovanja so Skalaši našli nebroj novih poti in zmagnali doslej nepremagljive naše vrhove. Med žrtvami strastne ljubezni do naših planin je največ Skalašev, a te žrtve so v korist razvoju alpinistike in v korist, da danes lepoto naše domovine pozna vsa Evropa.

»Skala« je obrnila vso našo turistiko v alpinistično smer, največje zasluge si je pa pridobila tudi s tem, da je pričela prva propagirati smučarstvo kot zimsko turistično. Priredila je mnogo predavni s skiptičnimi slikami o smučarstvu, da so bile naše planinske kočje tudi pozimi kmalu volne, ko so preje prazne samevale vse zime. Smučarstvo se je s silnim razmahom razvilo, da je lahko »Skala« izvedla prvo smuško tekmo na 50 km v državi. Posebno zveneče ime so si med našimi alpinisti pridobili Skalaši Torelli, Pavla Jesihova, Kham, Kajzelj in drugi, zlasti je pa zaslovela podružnica na Jesenicah z Jožo Copom in Miho Potočnikom. Lani je bila v Lučah ustanovljena Savinjska podružnica »Skale«, ki je letos otvorila še svojo kočjo, saj za njo z najveliko agiliteto delujejo ing. Zumer, Prislan, dr. Arh in dr.

»Skala« se pa ni uveljavila s svojimi deli samo v inozemstvu, temveč je privabila tudi mnogo tujih predavateljev v Ljubljano, ki je med njimi najznamenitejši dr. Kugy. Sedaj »Skala« pripravljaj kopije svojega filma »V kraljestvu Zlatoroga« za inozemstvo, predvsem pa za Francijo, Nemčijo in Čehoslovosko, sigurno pa kopijo pošljejo tudi našim rojakom v Ameriko, da s posredovanjem ameriških Slovincem spozna slovenski paradiz tudi mogočna Amerika.

Jubilantu prof. Janku Ravniku tudi naše iskrene čestitke!

Dnevne vesti

— Podban dr. Pirkmajer v petek 27. t. m. ne bo sprejel strank, ker bo službeno zadržan.

— Slovenski Narod v Novem mestu. Novomeško javnost opozarjamo, da se dobi Slovenski Narod v podružnici »Jutrac« tako po prihodu vlaka iz Ljubljane ob 16.30 in da se tudi takoj po raznašalku dostavi naročnikom na dom.

— Razstava pohištva. Ena izmed mnogih zanimivosti na letošnjem XII. Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija bo brezdvomno tudi razstava mizarskih del. Pohvalno bodi omenjeno, da so se oddelili kompaktno razstaviti svoje izdelke mizarski mojstri iz St. Vidja pri Ljubljani, Ljubljane in iz okolice. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti in solidnosti ter po skrajno zmernih cenah. Razstavljene bodo kuhinjske, spalne, jedilne opreme, pisarne in drugo od najpreprostejših do najfinišnih in najbogatejših izdelave. Za svoje izdelke jamči vsak mojster, tako za kakovost in prvotnost lesa, kakor tudi za kakovost izvršitve vsakega posameznega kosa. Vsak razstavljalec nudi vsakomur brezplačen proračun, brezplačne načrte in vse informacije in pojasnila. Zlasti tuji naj se prepričajo, da pri nas mizarski izdelki najmanj ne zaostajajo za onimi tujih tvejk v kakovosti, cene naših izdelkov pa so v vsakem pogledu več kakor konkurenčne.

4. in 5. junija

— Jugoslovanski francoski igralec in režiser. Pamiško gledališče »Theatre Albert« igra Shakespearov »Beneška trgovca«; režiser in igralec Shylocka je jugoslovanski Kovačević. Pred 10 leti je bil član mestnega gledališča na Vinogradih v Pragi, kjer je igral Oswalda in Othello. Bil je absolvent praškega dramatičnega konservatorija. Nato je odšel v Pariz, se baje poročil in postal eden prvih pariških igralcev.

— Obsodba treh bratov — pretepačev. Kakor smo že poročali, se je večeraj pred malim kazenskim senatom vršila razprava proti trem bratom Dragarjem zaradi raznih pretepev, javnega nasilja in drugih deliktov. Bil je obsojen: Lovrenc Dragar, doma iz Podgorice pri Sv. Jakobu ob Savi, na 1 leto strogega zapor, brat Ivan na 4 mesece in brat Tomaž na 5 mesecev strogega zapor. Podgorica bo za nekaj časa imela mir pred njimi.

— K samomoru češkega državljanja. Kakor smo poročali že v ponedeljek, je pri Novem mestu skočil v Krko 49letni češki državljan Jan Maur. Ko so ga potegnili iz vode, sta ga hotela z umetnim dihanjem rešiti smrti usmiljeni brat Metod in odvetnik dr. Josip Trošt. Njun trud je pa bil zaman.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Večraj je skoraj po vseh krajih naše države deževalo in smo imeli v Ljubljani davi 12,5 mm padavin. Najvišja temperatura je znašala večeraj v Zagrebu in Beogradu 24, v Sarajevu 23, v Skoplju in Splitu 21, v Mariboru 19,6, v Ljubljani 18,6. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 756, temperatura je znašala 12 stopinj.

— Foto — sport zadovolji vsakogar s kamero, kupljeno pri FR. P. ZAJEC, optik, Ljubljana, Stari trg 9. Ceniki brezplačno. — Sezija špargljev. Vsak dan sveže, domače, zlate beluške, dobite v gostilni »Pri Slepem Janezu«. Tamvajška postaja na šentviški progi. 317n

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefov« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnice svedočijo, da radi pijejo »Franz Josefov« vodo zlasti bolni na črevesju, ledvicah, jetrih in žolcu, ker brez neprijetnih občutkov in posledic promptno odjaja. »Franz Josefov« grenčice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— 1. letna skupščina oblasnega odbora Jadranske straže bo 6. junija ob pol 21, v prostorih restavracije »Vezdec«.

— Francoski institut opozarja na sklopno predavanje o češkoslovaški, ki bo v petek ob 21. Predaval bo g. profesor Marc Vey. Predavanje bo v društvenih prostorih v Narodnem domu.

— Sentjakovski gledališki oder ponovi drami v petek ob 20.30 zabavno sprevodno »Studentje smo...« — V nedeljo ob 20.30 gostuje s spevoigro »Studentje smo...« na sokolskem odru na Viču.

— Pri današnji premieri opere »Mala Floramye« bo navzoč tudi osebno pisatelj in komponist g. Ivo Tijardović, ki je davi prisel v Ljubljano.

— Naš tenorist Ivic je gostoval v praškem Narodnem divadlu v ponedeljek 23. t. m. in sicer kot Radames v operi »Aida«.

— V večerajšnjem poročilu o Kralju Oidipu sta ostali dve debeli tiskovni napaki: Namesto: Preverjen že 42 let pred Kristusom stoji: Preverjen že 425 pr. Kr. Na zaključku poročila pa: namesto Skratka: nezanimiva predstava... pravilno: Skratka: res zanimiva predstava.

— Uradne ure pri sodiščih. Poletne poslovne ure so uvedene že pri vseh oblastih, le pri sodiščih je še v veljavi nedeljni uradni čas kakor po zim. Res je, da mnogi sodniki niso »bela« popoldanske ure, da rešijo ekspeditivno vse tekoče zadeve, umestno pa bi bilo, da bi se tudi na sodišču uvedel poletni poslovni čas.

— Danesko pranje, svetlokanje Simenc, Kolodvorska ulica 8.

— JAD Triglav. Drevo ob 20. bo v Kazini II. članski sestanek. Predava ga prof. Premru o ženskem vprašanju.

— Prostovoljno gasilno in reševalno društvo Ljubljana — severni del je končno prejelo po dveh letih trkanja odlok mestnega načelnstva mesta Ljubljane z dne 23. t. m., št. 20.1138-32, s katerim se omenjenu društvu podeljuje pravica gasenja, t. j. aktivnega sodelovanja pri gašenju požarov in pri reševalnih delih o priliki požarov ali drugih elementarnih nevarnosti. Težje uvidenosti megle občine Ljubljanske, ki je kljub nasprotovanju nekaterih odločilnih činiteljev Jugoslov. gasilske zveze, vendar objektivno presoja položaj in ustregla glede te zadeve prebivalstvu severnega dela Ljubljane, vse priznava.

— Današnji živilski trg. Novost na današnjem živilskem trgu so bile marelice. Bucikova mama so jih prodajali po 36 Din kilogram. Cene češnjam so že močno padle, dasi so še vedno drage. Davi so prodajali kilogram češnji po 16 Din. Tudi špargli so se pocenili, kg stane 16 Din. Na trg so davi pripeljali precej graha in drugega sočiva, kilogram graha v stročju stane 8 Din, kg fižola v stročju 10 Din, kg pege in kolerabice 10 Din. V ostalem je nudil trg običajno sliko in tudi cene drugih živil so neizpremenjene.

Iz Celja

— Lep uspeh Viherja in ge. Sancinove v Ptuj. Pretekli teden se je vršil v Ptuj v polno zasedeni dvorani samostojen koncert malega vijolinskega virtuozja Mirana Viherja in njegove spremljevalke pijani.

ŽUPNI ZLET

stinje ge. Mirce Sancinove. Koncert je vsestransko izborni uspeh. Mali virtuozi v nastopu s tako obširnimi, težkimi in izbranimi sporedom ter ga izvedel s tako lahkim, kakor bi mogel to storiti sicer le starejši, resnični umetnik na vijolini. Mali, ljubki umetnik bo priredil še letos svojo prvo turnejo v inozemstvo in ga bo na tej njegovi prvi poti med umetniški svet izven naših državnih mej spremljala ga. Sancinova. Malemu dramemu znanu želimo tudi znanj obilo uspeha.

— Himen. V nedeljo 22. t. m. opolčne sta se poročila v župni cerkvi v Zalcu g. Peter Kusterle, strojni stavec v celjski Mohorjevi tiskarni, in gđ. Anka Škofca iz Celja. Bilo srečno!

— Jutri bodo brivnice v Celju in okolici ves dan zaprte, na kar se občinstvo opozarja.

— Dve nesreči. V petek je padla doma 7-letna posestnikova hčerka Ana Škorjeva z Ojstrega pri Marijinem gradu tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo v stegno. Naslednjega dne si je prav pri padcu po domačih stopnicah občutno poškodovala levo roko v rami in pa glavo 20-letna dničarica Antonija Knezova. Obe ponesrečenki se zdravita v celjski javni bolnišnici.

V nedeljo, dne 29. maja 1932 ob 16. uri

JAVNA TELOVADBA
Sokola I na Taboru.

Sokol

SOKOL II. priredi drevo ob 20. uri društveno mladinski akademijo v telovadnici I. dr. realne gimnazije, Vegova ulica, z izbranim sporedom. Nastopijo vsi mladinski oddelki s posebnimi točkami. Vabimo vse prijatelje, osobito pa starše naše mladine. Vstopnine ni.

Sokol I., Ljubljana - Tabor, poziva ponovno vse članstvo, ki se namerava udeležiti vsesokolskega zleta v Pragi — tudi oni, ki se je že na prvi poziv svoječasno prijavilo — da se prijavijo ponovno do najkasneje 1. junija v društveni pisarni, kjer poda potrebne podatke in kjer mora obenem vplačati za vožnjo od naše meje do Prage in nazaj potrebno vsoto 256 Din — plus ostale pristojbine ter eventualne potrebne zneske za prehrano in stanovanje. Po tem dnevu se prijave ne bodo več sprejemale. Prispevamo, da je za članstvo, ki se prijavlja v društveni pisarni, udeležba obvezna v kroju, za članice pa tudi v narodni noši. Kroj odnosno narodna noša morata biti v dobrem stanju in primerna za ta zlet. Zdravo!

Sokol Ljubljana IV. vabi vse članstvo, ki se namerava udeležiti zleta v Pragi, da se najkasneje do 27. t. m. zvečer prijavijo v društveni pisarni na vojaškem strelišču, ki posluje v ta namen vsak dan razen na praznik ob 18. do pol 20. Ob enem s prijavo je treba plačati 256 Din za vožnjo od državne meje do Prage in nazaj. — Posnejše prijave in prijave brez vplačila navedene vsote, se ne bodo upštevale.

Sokolsko društvo Moete pri Ljubljani bo imelo v nedeljo 29. maja ob 10. dopoldne v dvorani kina na Selu III. del predavanja brata inž. Fr. Gerla »Vojska s plinico, pri kateremu bo predavatelj uporabljal plinike maske. Vstop prost. Vabimo vsa močanška društva in druge, da se tega zanimivega predavanja udeležijo v čim večjem številu.

Sokolski dan v Hrastniku. V nedeljo 22. maja je imelo to agilno društvo svoj nastop, združen s tekoni in tekmi v odbojki med gornje-posavskimi društvi ter društvi Kranj in Celje. Ves nastop je bil

zelo skrbno pripravljen, izvedbe zelo skladne, oddelki številčno dobro zastopani. Ves nastop je obsegal 10 točk, ki so bile izpolnjene z pestrim in zabavnim programom. Tekme v odbojki med društvi: Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Kranj in Celje so prinesle naslednji rezultat: I. Kranj, II. Celje, III. Hrastnik, IV. Zagorje in V. Trbovlje. Najboljša igra je pa bila med Kranjem in Celjem, ki je podlegel z rezultatom 33:26. Zanimanje za tekmo je bilo zelo veliko in napeto. Tekmovalci pa so dobili najboljšo izkušnjo za prihodnje tekme za okolišnega prvaka, ki bo meseca julija. Občinstva je bilo še dokaj dosti. Vsem sokolskim delavcem, ki so večinoma iz učiteljskega stanu, za njih trud, ki je bil kronan z uspehom, polno priznanje društva Hrastnik pa čestitamo k temu lepemu sokolskemu prazniku. Zdravo!

Najboljše, najtrajnejše, zato
13 valcenišči

Kontrola mleka v dravski banovini

Važne ugotovitve o kakovosti mleka v dravski banovini, predvsem pa v Ljubljani

Na zadnjem občnem zboru ljubljanske sekcije Jugosloven kemijskega društva je predaval inž. g. Friderik Gerl o kontroli živil leta 1931 v dravski banovini. Ker utegnejo njegova izvajanja zanimati tudi našo javnost, navajamo v naslednjem glavno vsebino.

L. 1930 je izšel zakon o nadzorstvu nad živilom, ki skuša po vzorcu modernih držav zagotoviti našim državljanom zdravo in polnovredno prehrano. Kot zglede so služile razmere v Švici, ki so v vsakem oziru najbolj popolne. Vseled težkih gospodarskih razmer je bila izvedba določil živilskega zakona otežena. V vsej dravski banovini imamo le en zavod, kjer preiskuje živila le en strokovnjak. Če upoštevamo, da je v Švici 20 uradnih postaj za pregled živil, ki ima vsa

SOKOLSKKE ŽUPE

ka po dva živilska kemika, je jasno, kako primitivno so še razmere pri nas. Zato se omejuje kontrola živil skoraj le na Ljubljano. Najvažnejši predmet preiskav je bilo v l. 1931 mleko, od katerega je bilo v rednih preiskavah pregledanega skoraj 1000 vzorcev. Vprašanje preskrbe Ljubljane z mlekom je še zelo daleč od končne rešitve. Zato je zelo potrebno, da posvečajo merodajne oblasti v prvi vrsti pozornost kakovosti mleka, ki prihaja na trg pod dosedanjih običajih. Zato je strokovnjak za živila inž. Gerl sestavil kakor za predlansko leto tudi za lansko temeljit pregled ljubljanskega tržnega mleka. Mleko je delil po njegovem neposrednem izvoru v pet različnih skupin. V prvo skupino spada mleko, ki ga dostavlja kmet konzumentu neposredno. Drugo skupino tvori mleko, ki se steka iz kmetije v mlekarno, zasebno ali mlekarsko združeno last. Iz mlekarne prihaja to mleko v mesto kot žirno mleko. Žirno mleko je tudi mleko iz tretje skupine, ki ga postavljamo v posebno skupino le zato, ker se od drugega žirnega mleka očitno razlikuje po kakovosti in urejenosti razmer. To je mleko iz banovinske mlekarske šole v Škofji Loki. V četrti skupini je mleko, ki ga dostavlja graščina Turjak za dojenčke v ljubljanskem Detjem domu. V peti skupini je mleko Bio. Žal je bila doba preiskave mleka Bio tako kratka, da nudi pregled te skupine morda nepopolno sliko. Večja temeljitost bi bila prav tu potrebna, ker je Bio-mleko kot mleko, ki ga avtomatsko polnijo v steklenice, nov tržen produkt. Tega nedostanka je krivo dejstvo, da posvečajo kontrolne oblasti v Ljubljani iz nerazumljivih razlogov ravno mleku Bio najmanj pozornosti.

Mleko, ki ga dovažajo kmetje v mesto in turško mleko je sirovo. Ostalo mleko je večinoma pasteurizirano.

Če primerjamo vseh pet vrst mleka med seboj, vidimo, da je mleko, ki ga dovažajo kmetje direktno v mesto, mleko iz graščine Turjak in mleko iz banovinske mlekarske šole po svoji srednji kakovosti približno enako. Turško mleko ima povprečno 3,82% masti. Mleko iz banovinske šole ima 3,63%, in mleko, ki ga uvažajo v mesto kmet, 3,66%. Te vrednosti so od onih iz l. 1930 le malo razlikujejo. Med vzorci mleka, ki ga kmetje direktno uvažajo v mesto, je približno 10% takih, ki vsebujejo premalo, manj kakor 3% masščobe. To večinoma ni posneto mleko, temveč mleko jutranje molže, ki ga nekatere gospodinjice zahtevajo zaradi svežosti in ki vsebuje pri trikratni dnevni molži manj masščobe kakor opoldansko in večerno mleko.

Ce odvzamemo mleku vodo (n. pr., če mleko posušimo), nam preostane sušina (sirček, mas, sladkor in nekaj soli). Če odštejemo od sušine mas, nam preostane tkiv. brezmasščobna sušina, ki je skoraj v vsakem mleku stalno enaka. Skoraj vsi tuji živilski zakoni zahtevajo, da naj ima mleko vsaj 8 1/2% brezmasščobne sušine. Za l. 1931 ima ljubljansko mleko sledečo brezmasščobno sušino: kmetično mleko 8,9%, turško mleko 8,96%, iz banovinske mlekarske šole 8,00%. To mleko vsebuje torej dovolj masščobe in dovolj brezmasščobne sušine.

Popolnoma drugačna je slika pri mleku ostalih dveh skupin, t. j. pri žirnem mleku iz mlekarne in pri mleku Bio. Mlekarsko mleko ima povprečno 3,41% masščobe, mleko Bio pa 3,52% masščobe. Brezmasščobna sušina ima mlekarsko mleko povprečno 8,64% in mleko Bio 8,54%. Po svoji hranilni vrednosti sta torej ti dve vrsti mleka v primeri s prejšnjimi tremi manj vredni, menda zato, ker je v njih voda. Kmetom, ki sami prinašajo mleko v mesto, je

zaradi tržne kontrole dodatek vode otežčen. K temu dejanju zapeljuje kmeta, ki dobavlja mleko mlekarjam, dejstvo, da ga te slabše plačajo kakor neposredni odjemalci.

Glede na brezmasščobno sušino bi bilo po švicarskem zakonu (naš zakon nima tozadevne postavke) neprimernih vzorcev mleka: od kmetov direktno dobavljenih 12%, turških 2%, iz banovinske mlekarske šole 0%, žirnega mleka 36%, mleka Bio 46%.

Pri mleku je treba prav posebno paziti na to, da li je dovolj čisto. Žal nimamo merila za določitev pravega onesnaženja v mleku. Omejujemo se le na določitev vidne nesnage, ki bi mnogo manj nevarna od one, ki se je v mleku raztopila. Ta prehaja skozi najgostejše sito in je nevidna. Zato je čisto razumljivo, da je pri mleku, ki ga uvažajo kmetje, več vidne nesnage (9%) kakor v mleku iz mlekarne, kjer ga filtrirajo.

Mleko Bio, ki ga prodajajo v higijskih steklenicah je poglavje zase. To mleko je na poseben način pasteurizirano (blorizirano).

LJUBLJANA

no) in nosi na steklenicah označbo, da ga pred uživanjem ni treba prekuhavati. Važno je dejstvo, da se to mleko prodaja v solah naši mladini. Če upoštevamo vse pogoje, ki bi jim moralo ustrezati tako higijsko mleko, moramo priznati, da je popolnoma neupravičeno postavljati mleko Bio v prednostni položaj. Glavni pogoj, ki naj velja za tako mleko, je stalna stroga kontrola. Ker so lani preiskali v higijskem zavodu le 35 vzorcev mleka Bio, ta produkt nikakor ne ustreza temu pogoj.

Pri takem mleku je potrebno stalno sodelovanje kontrolnih oblasti in oprema aparature (blorizatorja) s pripravami, ki dovoljujejo točen pregled poteka dela tudi naknadno.

Hlevi bi morali biti pod stalnim nadzorstvom živinodravstva. Molza bi se morala vršiti po strogo higijskih predpisih.

Vse te zahteve pri mleku Bio niso izpolnjene. Zato tudi nudi pregled omenjenih 35 vzorcev mleka naravnost porazno sliko: nad 1.000.000 klic v 1 kub. centimetru so imeli 3 vzorci, od 500.000 do 1.000.000 klic 11 vzorcev, od 300.000 do 500.000 klic 3 vzorci tega mleka, dočim dovoljujejo zakoni drugih držav enako kakor naš zakon mleko z največ 50.000 klic. Mnogo vzorcev je vsebovalo kali, ki izvirajo iz vnetja na kravlem vimeni in ki so nevarne za človeško zdravje. Večina teh vzorcev je bilo spoznanja za sumljive in neprimerne. Ob teh ugotovitvah je upravičeno zažudenje, da je bila po oblasteh dovoljena označba tega produkta kot mleko, ki ga smemo uživati neprekuhanega.

V živem nasprotju s temi so tržne oblasti prav lani nekoga dne nepričakovano na mitnicah zavrnile vse kmetijske dovaževalce mleka, ki so bili le na sumu, da imajo v hlevu krave, ki so bolne na vimeni. Vprašanje ureditve ljubljanskega trga z mlekom je šele v povojih. Pravina ureditev bo možna šele s predhodno ureditvijo tržne kontrole in z upoštevanjem dosedanjih razmer, ki so strogo objektivno podane v tem poročilu.

Sport

Gradjanski — Ilirija. Pričetek državnega prvenstva. — V četrtak ob 17.30 na igrišču Ilirije.

V prvi zagrebški ligi, v katero spadajo Gradjanski in Viktorija iz Zagreba ter Ilirija, Primorje in Maribor, se prične tretji državno prvenstvo. V Ljubljani igra Gradjanski proti Iliriji, Maribor pa bo v Zagrebu nastopil proti Viktoriji. Ena najvažnejših tekem vsega državnega prvenstva bo gotovo jutrišnje srečanje Ilirije z Gradjanskim. Ze celo vrsto let se srečujeta Ilirija in Gradjanski v državnem prvenstvu. V živem spominu je še nasrečena bitka Ilirije v Zagrebu pred nekaj leti, kjer jo je Gradjanski preizkušil z 7 : 1. potem njena sijajna rehabilitacija, ko je leto dni pozneje Gradjanskega odpravila s 5 : 0 in mu prizadela najtežji poraz v povojnih letih. Lani je Gradjanski z veliko srečo zmagal v Ljubljani s 1 : 0, kar je bila prav za prav Mihalčičeva zasluga. V revanši je Ilirija s njim igrala v Zagrebu neodločeno s 1 : 1.

V prijateljskih tekmah smo imeli Gradjanskega letos že enkrat pozimi v gostih. Ko je moral kapitulirati pred Ilirijo. Jutri ga imamo drugič v posetih, to pot pa gre za državno prvenstvo. V prvenstvenem

tekmovalju je Gradjanski vedno opazen in skrajno borben nasprotnik. Tekme med njim in Ilirijo nudijo vedno skrajno napeto in ogorčeno, tipično prvenstveno borbo do zadnje minute. Gradjanski pride v Ljubljano popolnoma kompleten. Zato ima za jutri več upanja Gradjanski, upamo pa, da bo Ilirija kljub temu igrala dobro in izvojevala časten uspeh, zavečajoč se, da je prvak LNP in da gre tudi za prestiž našega nogometa.

Tekma bo ob 17.30 na igrišču Ilirije, v predtekmi pa igra ta hazensko prvenstveno tekmo družini Ilirije in Atene.

Zagrebčan o ljubljanskem tramvaju

Današnji zagrebški »Jutarnji Hst« priložuje zanimivo storijo o ljubljanskem tramvaju. Pisec navaja med drugim:

Naši dragi bratje Slovenci nam čisto nudiijo priliko, da občudujemo njihovo praktično smiselnost, njihovo razboritost, varčnost in red. Naši dragi bratje so nam nedavno dali na Zagrebškem zboru tak primer reda in organizacije: turistovska razstava dravske banovine nam je pokazala, kaj smo vse zanemarili za propagando naših krajev. Oni vedo, kako je treba ravnati s turistom, zato jih imamo radi in gremo k njim. Pri njih je poceni, pri njih je red, pošteno so in postrežljivi. Da pa je nekdo tako ljubeznjiv napram tujcem kakor oni, še nismo vedeli. Če je res, kar smo čitali o japonski gostoljubnosti, potem je samo še na Daljnem vzhodu gostoljubnost napram tujcem doma.

Pred nekaj dnevi sem bil v Ljubljani in pomislite, kaj sem doživel. Dan vroč, kljub bližini Alp neznozna sopena. Kam drugam naj gre človek, nego v znani Ti voli na pivo. To se pravi, da se odpelje s tramvajem (!). Toda v tramvaju še večja sopena. Klopji vroče, kakor da so potniki na njih sedeli več dni in da tramvaj ne vozi po mali Ljubljani, nego gre okoli sveta. Vprašali smo spovednika, zakaj je tako vroče. Veste, kaj je dejal: Da se v Ljubljani tramvaj kurijo vse leto, pozimi in poleti. To ni šala, spovednik se ni šalil (v službi se Slovenci nikdar ne šalijo). In tudi mi sami smo se prepričali, pod klopjo so nas grele predpisano tople peč, kakor da bi se vozili na severni tečaj, a ne v Ti voli na pivo.

Skoraj okamneli smo od začudenja in na prvi postaji smo pobegnili iz tramvaja. V Ti volju nam je prijatelj Slovenec, ki je bil že nekoliko glajen od piva in kislega vina, dejal, da je to v Ljubljani že od nekdaj in da je to zaradi tujcev, da se morda ne bi zaradi prepilca prebivalstva... Ta zares ljubeznjiva pozornost naših dragih bratov Slovencev nas je tako ganila, da smo sklenili začeti z akcijo, ko pridemo v Zagreb, naj se tudi pri nas začne kuriti v tramvaju. Ali bi ne bilo res idealno, ko bi se na vožnji k Savi lepo potili v tramvaju, in ko bi se tramvajski vozovi izpremenili v potujočo turško kopal. Naravnost mikično. Naši dragi bratje Slovenci o nam bolj vedno za zglede in če Ljubljana lahko kuri tramvaje poleti, lahko to stori tudi Zagreb. Seveda...

Gradbeno-hranilne zadruge

Prejeli smo: »Slovenski Narod« je poročal 10. t. m. o ustanovitvi »Stavbne hranilnice in posojilnice »Moj dom«, r. z. z. o. z. z., ki je bila ustanovljena 8. t. m. na ustanovnem občnem zboru in ki začne poslovati te dni na Mikišičevi cesti št. 15. Poročevalac se je omejil zgolj na občni zbor in zato je umljivo, da ni omenjal, koliko sorodnih in kakšnih zadrug že imamo. Zato tudi ni naglašal, da obojeji zadruga »Jugrada«, saj se o tem ni razpravljalo na tem občnem zboru. Zaradi tega in ker je »Slov. Narod« objavil 21. t. m. članek »Gradb. hranilne zadruge«, je treba nekaj stvarnih ugotovitev.

Kdor se zanima za združništvo, je najbrže poučen tudi o »Jugradi«. Zato se tudi marsikdo čudi, zakaj se sklicuje »Jugrada« v omenjenem članku na svoj obstoj ter hvali, da je najboljša tovrstna zadruga, ko vendar ni imela ona občnega zbora in je tudi ni nihče napadal na ustanovnem občnem zboru zadruge »Moj dom«. Z isto pravico bi se lahko oglašila še kakšna zadruga ter se na ta način poslužila reklame. Tudi ni bil doslej običaj, da bi se zadruge, zlasti še sorodne, napadale med seboj in osobito, da bi neka zadruga napadla drugo, ko še niti ni začela poslovati in še niso bila odobrena njena pravila.

Ako je »Jugrada« zoper ustanovitev zadruge »Moj dom«, bi njegovi zastopniki lahko na omenjenem občnem zboru pobijali njeno ustanovitev, če bi lahko navedli tehtne razloge za to. Na tem občnem zboru je predsednik prečital in razložil zadruga pravila tako umljivo, da se je lahko poučil vsak, kakšna zadruga se ustanavlja.

Zadruga »Moj dom« ni sprejela na ustanovnem občnem zboru sistema, »ki je zelo idealno zamišljen in vabljen, vendar pa za daljšo dobo nemogoč«. Zborovalci, ki so prisostvovali omenjenemu občnemu zboru, vedo, da so sprejeli povsem realna pravila, ki izključujejo vsako spekulacijo ter tvorijo zanesljivo podlago zadruge. Njen sistem ni »nemogoč«, saj ni brezobresten, kakor očitno misli pisec članka o »Jugradi«. »Moj dom« bo računal pri izplačevanju posojil gotove obresti za upravne stroške, toda namen tega članka ni, tolmačiti »Jugradi« pravila zadruge »Moj dom«, ker se lahko vsakdo o vsem potrebnem pouči drugje. Treba je bilo le ovreči nestvarne trditve, ki bi lahko škodovali zadruzi »Moj dom« in zavajale ljudi, ki so itak dovolj zbegani ter nezaupljivi, kar je v škodo splošnosti in nedvomno tudi »Jugradi«.

Milijonarji v Nemčiji

Pred vojno je bilo v Nemčiji 15.547 milijonarjev, danes pa jih je samo še 2300 — Prvi med njimi je še vedno bivši cesar Viljem

Pred vojno je bilo v Nemčiji 15.547 milijonarjev, in izmed njih samo v Prusiji 8400. Danes cenijo, da je v Nemčiji 2300 ljudi, ki imajo vsak nad milijon mark premoženja. Velika nemška imetja so se torej zmanjšala za približno 85%. Res je, da se je tudi število angleških milijonarjev zmanjšalo, vendar pa v znatno manjši meri. Tam je po zadnjih računih 562 milijonarjev, ki pa štejejo svoje premoženje seveda po funtih. Za primerjavo je zanimivo, da je v Zedinjenih državah nič manj kakor 40.000 ljudi, ki imajo več kakor po milijon dolarjev premoženja.

Med nemškimi Krezi je na prvem mestu bivši cesar Viljem II., ki razpolaga razen s 200.000 orali zemlje kot svojo osebno lastnino še kot šef hohenzollernske rodbine 48 članov z nadaljnjimi 200 tisoč orali zemlje. Vsa ta posest s krasnimi gradovi in umetninami predstavlja premoženje okroglo 450 milijonov mark. Zasebno imetje bivšega nemškega cesarja se ceni približno na 250 milijonov mark. Kot drugega najbogaterega človeka Nemčije smatrajo splošno kneza Alberta Thurn-Taxisa, ki živi v Regensburgu in je lastnik približno 500.000 orolov zemlje, od katere je samo tretjina na Bavarskem in Württemberskem, dočim so ostala posestva in ogromni gozdovi deloma na Češkoslovaškem, deloma na Poljskem pa tudi v Jugoslaviji. Čeprav so cene lesa znatno padle in je tudi vrednost njegovih posestev v inozemstvu precej nazadovala, se vendar ceni njegovo premoženje na približno 240 milijonov mark. Znatno se je zmanjšalo premoženje Berte Krupp v Bohlend-Halbach, ki je umrla nekako pred letom dni. Pred vojno so ceni premoženje Kruppove rodbine na več ko 320 milijonov mark in letni dohodek na okroglo 21 milijonov, po smrti Berte Kruppove pa so ocenili dedščino zgolj na 200 milijonov mark. Zelo težko je presoditi velikost imetja industrijskega magnata Fritza Thyssena, ker sedanje stanje nemških industrijskih akcij skoraj ne more nuditi prave slike resnične vrednosti. Bržkone pa bo pravilno, če se njegovo predvojno premoženje oceni na 120 milijonov, k čemur je

treba prišteti letnih dohodkov v višini 6 milijonov mark. Njegov mlajši brat, madžarski baron Henry Thyssen-Bornemisza, ima na leto 3 milijone mark dohodkov ter se njegovo premoženje ceni na 45 milijonov. Kölnski tovarnar Otto Wolf ima približno 110 milijonov, njegov družabnik, tajni svetnik Ottomar Strauss pa 60 milijonov. Premoženje kneza Johanna Hohenlohe-Oehringena, ki so ga cenili l. 1914 na 150 milijonov, je sedaj za 30 milijonov manjše, vendar je pa še vedno eno izmed največjih v Nemčiji. V enaki višini sta tudi premoženji bankirskih rodbin Mendelsohna in Mendelsohn-Bartholdyja. Dočim je morda imetje Opelsa nekoliko večje, ker je prešla njegova družina samo za tovarno v Rüsselheimu 120 milijonov.

Na približno 100 milijonov mark ceni kneza Maksimilijana Egona Fürstenberga, ki ima na Badenskem ogromne gozdove ter obširna posestva tudi na Württemberskem, Bavarskem in Češkoslovaškem. Premoženje kneza Henckla-Donnersmarka je znašalo pred vojno 300 milijonov mark, danes pa ceni imetje starejšega sina kneza Quidotta Henckla-Donnersmarka na okroglo 100 milijonov, mlajšega sina grofa Krafta Henckla pa na največ 65 milijonov. Knez Hans Heinrich XV. Pless, čigar posestvo je prišlo pod poljsko državo, se ceni danes še na 100 milijonov mark, veliki vojvoda Saško-weimarski na okroglo 60 milijonov, vojvoda Albrecht Württemberski, knez Ernst Hohenzollern-Sigmaringen in nedavno umrli saški kralj Friderik Avgust pa vsak na 30 milijonov mark. Med najbogatere ljudi Nemčije spadajo kljub padcem tečajev in omejitvi obratov predsednik direktorja L. G. Farben, tajni komercialni svetnik dr. Karl Bosch, čigar premoženje ceni še vedno na okroglo 40 milijonov mark, h kateremu je treba vsako leto prišteti še dva milijona, potem vladar električne industrije Karl Friedrich Siemens, bančnik Karl Fürstenberg in končno svak Walterja Rathenaua, Andrej, izmed katerih je vsakdo lastnik premoženja 10 do 15 milijonov mark.

Hugo Breitner

Na zadnji seji kluba dunajskih socialno-demokratskih občinskih svetnikov je mestni svetnik Hugo Breitner, ki ga imenujejo dunajskega finančnega ministra, izjavil, da bo vršil posle občinskega finančnega referenta zaradi slabega zdravja samo še do konca leta. Ta njegova izjava je zbudila v avstrijskih političnih krogih veliko senzacijo, tembolj, ker je Breitner znan po svojih diktatorskih davčnih ukrepih in vzornem reševanju stanovanjske bede na Dunaju. Na njegovo pobudo je namreč dunajska mestna občina zgradila po vojni veliko število stanovanjskih hiš za srednje in delavske sloje, s čimer je bila znatno omiljena stanovanjska beda.

Mie d' Aghonne:

38

Dustolovke

Roman

— Ne, gospod, vi ne pojdete k moji hčerki, posebno pa ne brez priče. Način, kako ste z njo davi ravnali, vam prepoveduje, da bi se ji še kdaj približali. Prav nič ne želim, gospod, da bi ubili Georgetto... Vem, da bi vas mogla kruto kaznovati, ker tako grdo ravnate s svojo ženo, pa se mi smilite. Izročim vas zdravnikom, kajti njihova pomoč je vam nujno potrebna.

— Pardon, madame, — je odgovoril grof de Cizeret mirno, toda s trdim glasom, — bil bi srečen, če bi se izrazili točneje. Ne razumem niti besedice tega, kar ste mi prav kar dejali.

— Jaz pa razumem še predobro, — je zamrmrala Georgettina mati. — Napad je minil, zdaj se ničesar več ne spominjate. Žal pa jaz ne morem pozabiti tega, kar se je zgodilo, — je vzdihnila tašča.

— Gospa, saj sem vam že rekel, da bi rad videl svoj ženo. Prosim, da me takoj odvedete k nji!

Tragedija svetovnega čuda

V mestni ubožnici v Budimpešti je umrl te dni v starosti 60 let po dolgi bolezni Moritz Frankl, ki so ga imenovali zaradi njegovih mnemotehničnih sposobnosti, to je izrednega spomina, svetovno čudo.

Moritz Frankl se je rodil kot sin siromašnega krojača v Pečuhu. Ko je bil star 5 let, je njegov oče opazil, da zna sin, ki sicer še ni umel pisati in čitati, v nekoliko sekundah rešiti komplicirane matematične naloge. Preden je oče napočel in napravil račun za stranko, mu ga je sin že na pamet izračunal. S 6 leti je pokazal otrok tako nadarjenost in spretnost v računanju, da je njegov oče sklenil, da gre z njim po svetu. Moritz Frankl je najprej nastopil v Budimpešti, kjer je doživel velik uspeh. Zbranih je bilo tam več slovitih matematikov, ki so bili priča, kako je deček z neobičajno hitrostjo in lahkoto množil, potenciral in vleklo ključne korene mnogo hitreje, nego so mogli učeni matematiki s pomočjo logaritmov in drugih pomožnih sredstev. Čez nekaj let je Moritz Frankl zaslovel po vsem svetu. Z očetom in podjetnim impresarijem je potoval po vsem svetu in je dosegel ogromne uspehe v Parizu, Londonu in New Yorku. Za svoje uspehe je dobival večjo plačo kakor katerikoli operni tenorist.

Nekoč je bil pozvan mladi Frankl na avstrijski dvor, kjer je demonstriral svoje znanje pred cesarjem Francem Jožefom. Med zbranimi gosti je bil tudi general, ki je dajal mlademu umetniku najbolj komplicirane naloge, ki jih je ta z lahkoto takoj rešil. Med drugim ga je vprašal, koliko plače dobiva vsa avstrijska vojska v enem letu; seveda so mu povedali število mož in dnevno plačo poedinega vojaka. Frankl je to na

— Samega! — je vzkliknila. — Nikoli!

— Moj prijatelj, — je nadaljeval Maurice in pokazal na notarja, — me bo spremljal, pred njim nimam nobene tajne.

Gospa de Marillac je odvedla ta čas komisarja k oknu in mu začela prigovarjati:

— Gospod, prosim vas, nikar ne hodite od njega, če ga bom morala pustiti k njegovi ženi. On je blazen, besno blazen in sami boste razumeli, da moram braniti v prvi vrsti življenje svojega otroka; ne rečem, da moram skrbeti za njeno srečo, to je žal njen mož že davno uničil.

Komisar se je ozrl vprašujoče na grofa in pripomnil:

— Pravijo, da je ta mož blazen. Na prvi pogled se to ne vidi, toda v takih primerih se človek v sodbi ne sme prenapliti. Videl sem že prav čudne primere blaznosti.

Gospa de Marillac je slednjič odnehala in odvedla prišlece v Georgettino sobo.

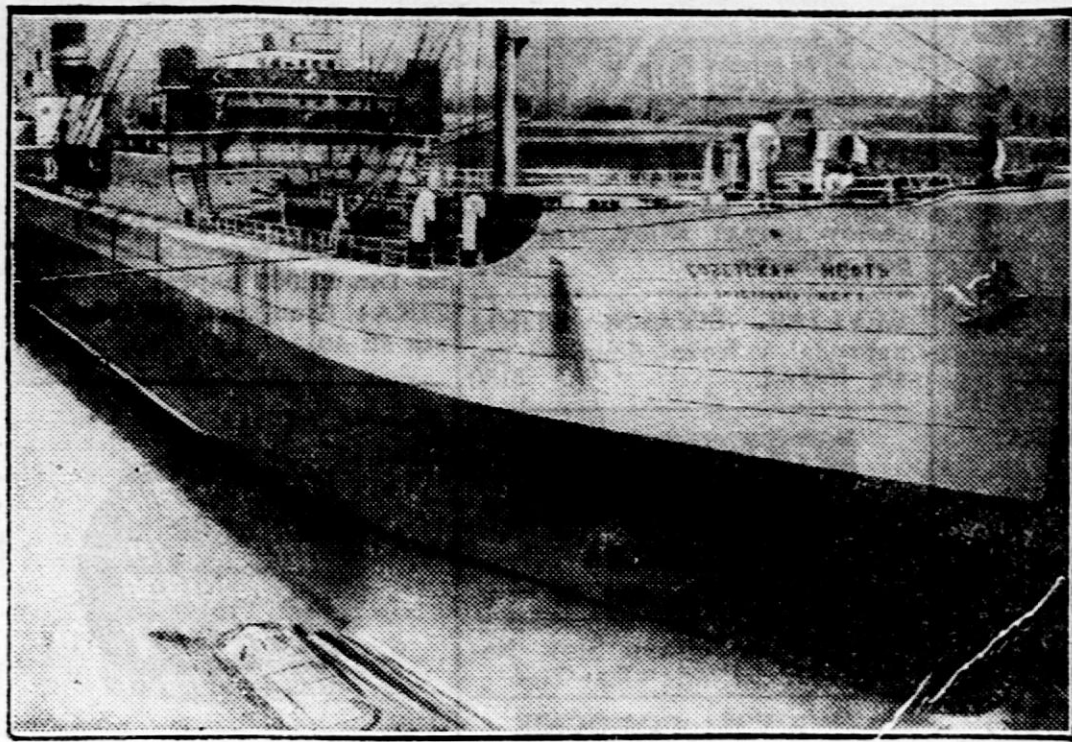
Mlada žena se je bila dobro pripravila, da bi igrala komedijo, ki jo je bila zasnovala njena mati. Bila je prekrasna, imela je glavo kerubina, angelski pogled in serafinski smehljaj.

pamet takoj izračunal. General je primerjal vsoto z on, ki jo je prej sam izračunal, pa se ni ujemalo. Končno so ugotovili, da je nastala diferenca zato, ker so Franklu pozabili povedati, da dobivajo vojaki na cesarjev rojstni dan dvojno plačo.

Še pred svetovno vojno je začela Franklova zvezda bledeti. Njegova umetnost ni več privlačevala, zanimivo pa je, da je mož tudi izgubil talent za

računanje. Skušal se je uveljaviti v raznih poklicih, pa se mu to ni posrečilo. Premoženje, ki si ga je pridobil prej, je začelo kopneti, z nesrečnimi spekulacijami je izgubil še tisto, kar mu je ostalo, in končno je bil pred dvema letoma prisiljen, da je poiskal zavetje v ubožnici. Tako je torej v bedi in siromaštvu končal sloviti in morda najslavnejši matematični fenomen.

Ruski petrolejski parnik „Sovjetskaja Nov“

ki je rešil z zgorelega francoskega parnika »Georgesa Philippasa« 425 potnikov. Za njegovo požrtvovalno reševanje je francoska vlada poslala te dni zahvalo sovjetskimi vladi v Moskvo.

Boji med Indi in mohamedanci

Kakor znano je nedavno prišlo v Bombay do hudih spopadov med Indi in mohamedanci, ki so imeli za posledico veliko število smrtnih žrtv, še več pa ranjenecov. Nemiri, ki so nastali iz verskih razlogov, so se kasneje razširili tudi na Kalkuto. Slika nam kaže prizor iz Kalkute, ko razganja policija izgreduke. Ker policija ponekod množice ni mogla pomiriti, je bila prisiljena, da je rabila orožje, kar je število žrtv še povečalo.

Tihotapstvo na debelo

Zaradi visokih zaščitnih carin se je na nemški meji tako pomnožilo tihotapstvo, da so morali znatno ojačiti straže

Tihotapstvo je ob zapadni nemški meji zavzelo tak obseg, da so bile carinske oblasti prisiljene ojačiti svoje straže. Samo v okrožju finančne direkcije v Düsseldorfu so l. 1931. prijeli okrog 20 tisoč tihotapev. Če se upošteva, da vladajo enake razmere tudi v območju finančnih direkcij Kölna in Münstra in na drugi strani, da vzdolž meje nekatere rodbine žive samo od tihotapstva, ponekod tudi cele vasi, potem gotovo ni pretirana trditev, da se na zapadni meji Nemčije peča 300.000 oseb s tihotapstvom.

Glavni razlog silnemu porastu tihotapstva je seveda strahovita brezposel-

nost, ki vlada v Nemčiji. Večino tihotapcev tvorijo mladi brezposelni ljudje, ki svojo podporo za brezposelnost izrabljajo kot začetni kapital za tihotapsko obrt. Kljub temu ti mali tihotapci ne povzročajo največjih škri. Pravi škodljivci, ki delajo občutno škodo legitimni trgovini, so tihotapci na debelo in njihovi pomagači, ki financirajo tihotapske organizacije in imajo najetih na tisoče tihotapcev.

Zaščitne carine v Nemčiji so deloma povzročile veliko razliko v cenah med nezacarinjenim in zacarinjenim blagom. Gre predvsem za cigarete, cigaretni papir, tobak, kavo, žito, mlinske proizvode

itd. Najboljši primer je, če navedemo cene. Tako stane n. pr. 20 komadov holandskih cigar »Turmac« zacarinjenih 9.70 mark, okoli 135 naših dinarjev, nezacarinjenih pa okrog 10 Din. 50 gramov zacarinjenega holandskega tobaka stane 15.20 mark, nezacarinjenega 0.40, četrt kilograma holandske zacarinjene kave 1.80 mark, nezacarinjene 1.10 itd.

Tihotapstvo tega blaga povzroča torej državi veliko škodo, tihotapcem pa prinaša velike dobičke. Da se ubranijo in da zajezijo tihotapstvo, so finančne direkcije sedaj pomnožile straže. Tako je sedaj v območju finančne direkcije v Düsseldorfu bilo povečano njihovo število za 200, da jih je 700 namesto 500, ki so razdeljeni na 160 km. Tudi v območju drugih finančnih direkcij so pomnožili finančne straže, tako da pridejo povprečno na kilometer meje po 4 stražniki. Njim je v pomoč tudi kriminalna policija, ki je razširila svoje delo tudi na inozemstvo, kjer zasleduje počete raznih tihotapskih družb. Carinski uradniki in finančni stražniki imajo na razpolago majhne brzovozne avtomobile in motorna kolesa. Uspešno pobijanje tihotapstva je omogočeno samo takrat, če se finančni stražniki z veliko brzo pripeljejo na kraj, odkoder so javljeni tihotapci. Sprva so skušali zajeziti tihotapstvo na ta način, da so napeljali žične zapreke, toda tihotapci so se jim zlahka spretno izognili ali pa so žice prerežali. Tihotapci so tudi precej nasilni in čisto pride na meji do hudih spopadov. Včasih so čete tihotapev močne 30 do 50 oseb. Obmejno prebivalstvo, ki živi večinoma od tihotapstva, strahovito mrzi carinske uradnike. Kako plodonosna je ta obrt, je najbolj razvidno iz dejstva, da je lani samo finančna direkcija v Düsseldorfu zaplenila 1300 koles, 250 motornih koles in 120 avtomobilov.

General Schleicher

je znan po svojem velikem vplivu, ki ga ima ne samo v nemškem vojnem ministertvu, temveč tudi v nemških vojaških krogih sploh in posebno na predsednika nemške republike Hindenburga ter tako tudi na potek poslov v Brüningovi vladi. Kakor znano, je general Gröner odstopil kot vojni minister prav zaradi njegovih intrig, da niso združljivi posl notranjega ministristva z vojnimi, ki naj se popolnoma depolitizira. Generala Schleicherja imenujejo v zvezi z intrigami proti državnemu kancelarju Brüningu tudi za njegovega naslednika.

Maščevanje

Tone Piškot se je sprl s svojim prijateljem v gostini. Dejal mu ni ničesar, pač pa je šel naslednjega jutra, ko je bil prijatelj v pisarni, k njegovi gospodinj, s katero se je dolgo zelo prijazno razgovarjal o vsakovrstnih povsem brezpomembnih stvareh.

Prihodnjega dne je Tone Piškot poslal svojemu tovarišu dopisnico, na kateri je bilo napisano tole:

»Dragi prijatelj! Včeraj sem bil pri Tebi, pa te žal nisem dobil doma. Ne vem, zakaj si mi pripovedoval, da je tvoja gospodinja tako odurna in vsiljiva. Jaz sem govoril dolgo časa z njo, pa sem spoznal, da je prav prijetna in nikakor ne umazana ženska, kakor si mi govoril o nji.«

Izpred sodišča.

Sodnik: — Torej vi trdite, da vam je oboževalec rekel »vola«.

Tožitelj: — Ne naravnost, gospod sodnik, moji hčerki je rekel tele.

glasno in ko jih je izgovarjal, je zrl notar hudobno tašči v obraz.

Gospa de Marillac se pa te besede niso prijele; mrmrala je proseče:

— Za božjo voljo vas prosim, odvedite svojega norca. Če dobi nov napad, utegne ubiti mojo ubogo hčerko.

Resno in močje je gledal komisar ta čudni prizor. Videl je obtočeno roko mlade žene, ki se ni hotela vrniti k svojemu možu, čeprav jo je prosil z nežnim, ljubeznim polnim glasom. Razmišljal je, kje tiči pravi vzrok.

— Pojdiva, gospod grof, — je nadaljeval notar in zašepetal Georgetti: — Nevarno igrate igrate, gospa grofica, in bojim se, da bi je dvakrat ne izgubili, čeprav bi se vam zdelo, da ste jo dobili. Pazite, ne prestopite niti koraka več naprej, ker drvite v svojo pogubo.

In odšel je s svojim klientom in policijskim komisarjem. Ko so sedli zunaj v kočijo, je grof vzkliknil:

— Strašno sem nesrečen!... Obožujem svojo ženo. Vzel sem jo iz ljubezni in moja ljubezen se ni prav nič izpremenila. Njena mati je nastorvala... Ona je uničila najino srečo... ona je nama zastropila življenje...

Šteje se naj-
novejši model o-
troških vozičkov,
razna najnovejša
trokotna, šivalni
stroji in motorji.
Velika izbira. Naj-
nižje cene. Ceniki
franko.

TRIBUNA F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozič-
kov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Gospodarska zadruga mizarskih moj- strov v Ljubljani, reg. zadruga z o. z.

VEGOVA ULICA ŠT. 6, POLEG REALKE
priporoča svojo stalno zalogo navadnega in umetnega
pohištva po najnižjih cenah ter vsa tapetniška dela.
Izvršuje vsa stavbna in gradbena dela po lastnih in
arhitektonskih načrtih.
Informacije brezplačno.

VEZENJE ZAVES, PERILA,
MONOGRAMOV
ENTLANJE, AZURIRANJE,
PREDTISKANJE
»BREDA« ŽEPNI ROBCI, RAZNA
PREDTISKANA ŽENSKA ROČNA
DELA

Prometni zavod za premož d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

PREMOG

domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vrst

živarniški, plav-
žarski in plinski

BRIKETE

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 151.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah
za odgovor namkol! — Na vprašanja brez znamke se
odgovarjamo — Najmanjši oglas 10 par.

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE
z vsemi pritliklinami oddam s
1. avgustom v Bolgarski ulici
21.

PRODAM

NEPOSNETO MLEKO
DIN 2.20

dostavljam na dom. Pošljite
naslov upravi »Slov. Naroda«
pod »Mleko«. 53/T

ČEVLIAR. ŠIVALNI STROJ
napredni v Rožni dolini — ce-
sta 15/IV. 2150

SLUŽBE

PRODAJALKA

začetnica, večša slov. in nem-
škega jezika želi nameščenje.
Ponudbe na upravo Slov. Na-
roda pod »Prodajalka«/2136.

TRGOVSKI POMOČNIK
manufakturne specerijske in
modne stroke. želi premeniti
mesto. Nastopi lahko takoj ali
po dogovoru. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda« pod
»Mešana stroka«/2137.

PREKAJEVALCA

veščega vseh prekajevalskih
del. samostojnega in neozne-
nega. sprejme v trmino službo
Kozlevar v Soštanju. Vajen
mesarskih del ima prednost. 2132

TRGOVSKI POMOČNIK

mlad. modne stroke. želi pre-
meniti službo. Nastop 1. julija.
Ceni. ponudbe pod »Modna
stroka«/2156 na upravo »Slov.
Naroda«. 2156

TRGOVSKA VAJENKA

ki se je že eno leto učila. želi
nadaljevati učenje. Ponudbe
na upravo »Slov. Naroda« pod
»Vajenka«/2151. 2151

PRIDEN FANT

želi primerne službe na boljšem
mestu. Naslov v upravi »Slov.
Naroda«. 2148

IŠČEM ŠIVILJO

za praktična dela na dom. Na-
slov nove uprave Slov. Naroda.
2157

GLASBA

KLAVIRJI, PIANINI

prvovrstnih inozemskih znamk
od Din 11.000 naprej. — »MU-
ZIKA«. Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta št. 40. 18/T

NEPREMIČNINE

VELEČEBELARSTVO

M. Ambrožič v Moistrani
nroda svoje posestvo, obsto-
ječe iz enonadst. hiše, gospodar-
dar. poslonja, delavnice za če-
belarstvo, pet čebelnjakov.
eden za 500 panjev, dveh vod-
nih sil za mlin in žago, lastna
električna, hišna centrala. 119
ha gozdov, travnikov in polja
ter ves inventar. po primeri
ceni in ugodnim plačilnimi po-
goji. — Resne ponudbe ie po-
slati direktno. 2154

TRGOVINO Z USNJEM

dobro voeliano. oddam takoi v
naiem z blagom ali brez bla-
ga. Točna poiasmila daie An-
ton Štefe. Krani. 2153

DOPISOVANJE

STANOVANJE

2—3 sob. iše solidna stranka
na Tržaški cesti, Mirju ali v
blizini Rožne doline. Vseitev
1. avgusta. Ponudbe na upravo
»Slov. Naroda« pod »Snažna
in stalna stranka 2081«. 2152

DVIGNITE PISMA

v upravi »Slovenskega Naroda«
Akviziter 2068
Jožica
Mleko
Simpatična 1504
Srnjak
Sprememba 1704
Vera

RAZNO

ČEVLJI

NA OBROKE
»TEMPO«, Gledališka ulica 1
(nasproti opere). 19/T

SVILENO DAMSKO PERILO

kombineže Din 28.—
hlače Din 16.—
LJUDEVIT GLUHAK
Gospodstva 16 (pri »Lexus«) 56/T

L. Mikuš

LJUBLJANA,

Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
delnikov in solnčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno.

Najcenejši nakup!

KONFEKCIJA — MODA
ANTON PRESKER,
Ljubljana, Sv. Petra c. 14
22/T

Tednik »ZABAVNI LIST«
z gratis slikarsko galerijo v
formatu razglednic, Stražišče.
— Posamezna številka samo
Din 1.—. Zahtevajte brezplačno
ne ogledne številke! 37/T

PENSION »LJUBLJANA«

KRK, OTOK KRK
Izmed najlepših kopališč na
otoku Krku in s peščenim ko-
pališčem brez blata ter ro-
mantiko nadkrijuje marešča-
ter svetovno kopališče. —
Pension »Ljubljana« je
edno slovensko podjetje na
tem otoku. Slovenska kuhinja,
strogo solidna postrežba. Pen-
zion z vsemi takami od Din
55.— do 62.— za osebo na dan.
Sezona se prične s 25. mar-
cem in traja do 31. septembra.
Za številan obisk se pripo-
roča Uprava »Ljubljane«.
Brzjaviti: »Ljubljana«, Krk,
otok Krk. 38/T

SOBOSLIKARSKA

plekarska in vsa v to stroko
spadajoča dela po najmoder-
nejših vzorcih solidno in kon-
kurenčno izvršuje JOSIP MARN,
d. z o. z., LJUBLJANA, Du-
najska cesta 9. Telefon 30-68.
51/T

BUFFET - VINOTOČ

V PALAČI »GRAFIKE«
Ljubljana, Masarykova ul. 14
Pristna štajerska in dolenska
vina:

Namizno	fit. Din	čez ulico
Cviček (Gadova neč)	7.50	7.—
Mozler (šipon)	10.—	9.—
Jeruzalemec	12.—	11.—
Dalmatinsko črno	8.—	7.—

Velika izbira prvovrstnih za-
kuskov! A. Briški.

POZOR!

S 1. majem sva prevzela sta-
roznano gostilno pri »Rupar-
tu« sedaj pri »Vrhnici« na
Tržaški cesti 11. Vabiva vse
goste in klube, kateri so za-
hatali nekdaš. sem. Je vrt in
leno kegljišče. Točiva dobro
štajersko, dolensko in dalmatinsko
kaplino tudi za pri-
zek skrbiva, da lahko postre-
ževa. Se proročava
2147 F. A. Modrijan.

PENSION ZAMER

Sv. Pavel pri Preboldu
Dravska banovina
Zračne sobe, izvrstna hrana
sončno zračenje in vodne ko-
peli v Savinji, tenis smrekov-
gozd, izleti v Savinske plani-
ne. Cena penzije od Din 40 do
Din 55. Na željo prospekti. 2152

MAŠKO KOLO

ZA FOTOAPARAT
6½X9 zamenja Ivan Krajnc,
Picnik. Crna pri Prevaliah. 2155

MEBLOVANO SOBO

s strogo separiranim vhodom
se odda takoj ali s 1. junijem.
Florjanska 31/I. 2161

Hotel BELLEVUE, Omiš pri Splitu

Nova zgradba tik ob morju, tekoča voda v sobah, peščeno
kopališče, domača in dunajska kuhinja. Popolna penzija
s sobo in postrežbo Din 60.— do Din 85.— na dan.

Zdraviliška taksa odpravljen!

Priporoča se

Parfumerija »STRMOLI«

LJUBLJANA, Pod Trančo št. 1

Ustanovljeno 1860. Ustanovljeno 1860.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA,

KOLODVORSKA ULICA 34 (poleg glavnega kolodvora)

Velika zaloga preko 400

NAGROBNIH SPOMENIKOV

vseh oblik in velikosti se razproda po
znižanih cenah,
dokler traja zaloga.
Izdelava novih spomenikov po lastnih načrtih najmoder-
nejših oblik po nizkih cenah.
Sporočite naslov, da Vas obišče na domu strokovnjak in
izdela načrte po Vaši želji.

Vallet Express, Šmarinska 24, kavarna »Vindukta«.

Zavod za hitro in brez-
hibno kemično čiščenje,
pošivanje, renoviranje,
moderniziranje moške in
damske garderobe.

Cena kemičnemu čišče-
nju za moške obleke
Din 55.—, za damske
plašče Din 50.—, obrača-
nju z moderniziranjem
Din 280.—. Garderoba se
čisti z najnovejšim sred-
stvom, ki blagu ne škod-
uje in se notranja pod-
loga ne pokvari. Likanje
in čiščenje klobukov. Pi-
sila, pošljemo iskati!

Sprejema se tudi v trafikah:
Florjanska 12, Marijin trg 6
in v shrambi gostilne Figovec
(na dvorišču)

Občni zbor

Posojilnice za Stari trg - Lož in sosedstvo

v Starem trgu, reg. z. z neom. z. se bo vršil dne 5. ju-
nija 1932 popoldne v prostorih posojilnice.

Dnevni red:

1. Predsednikov pozdrav in otvoritev.
2. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Potrditev računskega zaključka za l. 1931
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Predlogi in resolucije.
8. Slučajnosti.

Zahvala

Vsem prijateljem in znancem, ki so nam izkazali povodom smrti
naše ljubljene matere, babice, tašče in tete, gospe

Katarine Praprotnik

svoje sočutje, izrekamo zahvalo. Zahvaljujemo se tudi vsem daro-
valcem krasnega cvetja, kakor vsem onim, ki so blago pokojnico spre-
mili na njeno zadnjo poti.

V Ljubljani, dne 24. maja 1932.

Mirko, Edo, Avgust Praprotnik, sinovi.

Milica Kolenc roj. Praprotnik in Tončka Štritar roj. Praprotnik, hčeri.

Ostalo sorodstvo.

Otvoritveno naznanilo!

TOVARNA JOS. REICH

naznanja, da je otvorila novo sprejemališče na

MIKLOŠIČEVI CESTI ŠTEV. 28

ter se vljudno priporoča za kemično snaženje, barvanje
in plisiranje oblek. Svetlolikanje ovratnikov in pranje
domačega perila.